

IV

(Akte som antagits före den 1 december 2009 enligt EG-fördraget, EU-fördraget och Euratomfördraget)

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 19 november 2009

om de statliga stöd C 38/A/04 (f.d. NN 58/04) och C 36/B/06 (f.d. NN 38/06) som Italien har genomfört till förmån för Alcoa Trasformazioni

[delgivet med nr K(2009) 8112]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2010/460/EG)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

1.1 Stöd C 38/A/04

- (1) Genom en skrivelse av den 4 december 2003 gjordes kommissionen uppmärksam på en serie artiklar i italiensk press om den italienska regeringens avsikter att införa förmånliga eltariffer för utvalda företag i regionen Sardinien.
- (2) Eltarifferna infördes genom artikel 1 i ett dekret utfärdat av premiärministerns kansli den 6 februari 2004. Dekretet utfärdades för två särskilda ändamål: a) införa förmånliga eltariffer för företagen Portovesme Srl ⁽²⁾, ILA ⁽³⁾ och Euroallumina ⁽⁴⁾ och b) förlänga den befintliga förmånliga eltariffen för Alcoa Trasformazioni (en tillverkare av primäraluminium, nedan kallad *Alcoa*).
- (3) Genom skrivelser av den 22 januari 2004 och den 19 mars 2004 begärde kommissionen ytterligare upplysningar om dessa åtgärder. De italienska myndigheterna

svarade genom skrivelser av den 6 februari 2004 och den 9 juni 2004. Italien lämnade ytterligare förtydliganden genom en skrivelse av den 20 september 2004.

- (4) Genom en skrivelse av den 16 november 2004 underlättade kommissionen Italien om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget avseende stödåtgärderna.
- (5) Kommissionens beslut att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* ⁽⁵⁾. Kommissionen uppmanade berörda parter att lämna sina synpunkter på stödåtgärderna i fråga.
- (6) Italien lämnade synpunkter genom skrivelser av den 4 februari och den 11 februari 2005.
- (7) Kommissionen mottog även synpunkter från andra berörda parter. Genom en skrivelse av den 22 mars 2005 översände kommissionen dessa synpunkter till Italien, som gavs tillfälle att bemöta dem. Italiens svar på synpunkterna mottogs genom en skrivelse av den 20 september 2005.
- (8) Genom en skrivelse av den 23 december 2005 begärde kommissionen ytterligare information, som de italienska myndigheterna översände genom en skrivelse av den 3 mars 2006. Ytterligare förtydliganden begärdes genom en skrivelse av den 22 augusti 2006. Italien lämnade svar genom en skrivelse av den 28 september 2006.
- (9) Den 29 oktober 2008 delades stödåtgärderna upp i del A, som omfattar åtgärden avseende Alcoa, och del B, som omfattar Portovesme, ILA och Euroallumina. Föreliggande beslut gäller endast Alcoa (del A).

⁽¹⁾ EUT C 30, 5.2.2005, s. 7 och EUT C 214, 6.9.2006, s. 5.

⁽²⁾ En zinkproducent.

⁽³⁾ En tillverkare av aluminiumprodukter.

⁽⁴⁾ En tillverkare av aluminiumoxid (en mellanprodukt vid förädling av bauxit för tillverkning av primäraluminium).

⁽⁵⁾ EUT C 30, 5.2.2005, s. 7.

1.2 Stöd C 36/B/06

- (10) I samband med ett relaterat ärende rörande statligt stöd ⁽⁶⁾ blev kommissionen medveten om en andra förlängning av den förmånliga eltariffen för Alcoa. Förlängningen beviljades genom artikel 11.11 i lagdekretet nr 35 av den 14 mars 2005 som omvandlades till lag nr 80/2005 av den 14 maj 2005 om brådska bestämmer inom ramen för åtgärdsplanen för ekonomisk, social och territoriell utveckling. Stödmottagare var Alcoa och de tre företagen som efterträder Terni ⁽⁷⁾.
- (11) Genom en skrivelse av den 23 december 2005 begärde kommissionen information från Italien, som svarade genom en skrivelse av den 24 februari 2006. Italien lämnade ytterligare information genom skrivelser av den 2 mars 2006 och den 27 april 2006.
- (12) Genom en skrivelse av den 19 juli 2006 underrättade kommissionen Italien om sitt beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget avseende båda stödordningarna (ärende C 36/06).
- (13) Kommissionens beslut att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* ⁽⁸⁾. Kommissionen uppmanade berörda parter att lämna sina synpunkter på stödatgärden i fråga.
- (14) Italien lämnade synpunkter genom en skrivelse av den 25 oktober 2006. Ytterligare information lämnades genom skrivelser av den 9 november 2006 och den 7 december 2006.
- (15) Kommissionen mottog även synpunkter från andra berörda parter och synpunkterna översändes till Italien som gavs tillfälle att bemöta dem. Italiens svar på synpunkterna mottogs genom en skrivelse av den 22 december 2006.
- (16) Genom en skrivelse av den 20 februari 2007 begärde kommissionen ytterligare information om tariffordningen. Italien översände denna information genom skrivelser av den 10 och den 14 maj 2007.
- (17) Den 18 september 2007 delades ärendet upp i del A (de tre Terni-företagen) och del B (Alcoa). Den 20 november

2007 antog kommissionen ett slutligt negativt beslut rörande Terni-företagen och föreskrev återkrav av stödet ⁽⁹⁾.

- (18) Kommissionen började även, genom en skrivelse av den 19 januari 2007, undersöka möjligheterna till övergångsbestämmelser för Alcoa-tariffordningen på Sardinien, kopplade till införandet av ett program för överlåtelse av virtuell kapacitet (Virtual Power Plant, även kallat VPP). De italienska myndigheterna svarade genom skrivelser av den 16 april 2007 och den 5 november 2007. Den 13 mars 2008 hölls ett möte mellan de italienska myndigheterna och kommissionen, och Italien uppmanades att inta en slutlig ståndpunkt senast den 12 maj 2008. Efter att Italien ansökt om förlängd tidsfrist för detta genom en skrivelse av den 29 maj 2008 lämnade Italien ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 12 juni 2008 och den 7 juli 2008.
- (19) Italien anhöll om ett möte med kommissionen för att granska tänkbara alternativ för ett program för överlåtelse av virtuell kapacitet. Mötet hölls den 9 december 2008. Italien lämnade ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 19 december 2008 och den 19 maj 2009.
- (20) Ett ytterligare möte hölls den 26 maj 2009. Italien lämnade tilläggsupplysningar genom skrivelser av den 10 juli 2009 och den 18 augusti 2009.

2. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

2.1 Bakgrund

- (21) Aluminiumtillverkaren Alcoa har sedan 1996 omfattats av en förmånlig eltariff för sina två största smältverk belägna på Sardinien (Portovesme) och i Venetien (Fusina). Tariffen infördes ursprungligen för en period på 10 år (som löpte ut den 31 december 2005) inom ramen för en privatiseringsåtgärd. Tariffen granskades mot reglerna om statligt stöd och godkändes i ett beslut där kommissionen konstaterade att den inte utgjorde statligt stöd. Tariffens karaktär förändrades emellertid över tiden och Italien förlängde den två gånger, först 2004 och därefter på nytt 2005.
- (22) Den omtvistade tariffen subventioneras genom en direkt betalning från kompensationsfonden (*Cassa Conguaglio per il Settore Elettrico*, ett offentligt organ) ⁽¹⁰⁾ och därigenom betalar Alcoa ett lägre pris än det som avtalats mellan Alcoa och elleverantören Enel. Medlen för subventionen erhålls genom en skattelikhande avgift som tas ut från alla elkonsumenter genom A4-komponenten på elräkningen.

⁽⁶⁾ Statligt stöd nr 587/05 avseende förmånliga eltariffer på Sardinien (senare C 13/06).

⁽⁷⁾ ThyssenKrupp (stål), Cementir (cement) och Nuova Terni Industrie Chimiche (kemikalier).

⁽⁸⁾ EUT C 214, 6.9.2006, s. 5.

⁽⁹⁾ Kommissionens beslut 2008/408/EG (EUT L 144, 4.6.2008, s. 37).

⁽¹⁰⁾ Se punkt 2.2.2.2 nedan.

2.2 Berörda lagbestämmelser och regelverk

- (23) Den förmånstariffordning som gynnar Alcoa baseras på de lagbestämmelser (2.2.1) och detaljerade regelverk som fastställs av el- och gasenergimyndigheten (*Autorità per l'Energia Elettrica et il Gas*, nedan kallad AEEG) (2.2.2.1). Kompensationsfonden är genomförandeorganet för ordningen (2.2.2.2). Kommissionen måste i sin analys av tariffordningen för Alcoa därför beakta både lagbestämmelserna och det italienska regelverket.

2.2.1 Lagbestämmelser

- (24) Berörda lagbestämmelser är artikel 1 i dekretet utfärdat av premiärministerns kansli den 6 februari 2004 ⁽¹¹⁾ (nedan kallat 2004 års dekret), genomfört genom relevanta lagbestämmelser, och artikel 11.11 i lagdekret nr 35 av den 14 mars 2005, omvandlat till lag nr 80/2005 om bränskande bestämmelser inom ramen för åtgärdsplanen för ekonomisk, social och territoriell utveckling (nedan kallad lag nr 80/2005) genomförd genom relevanta bestämmelser ⁽¹²⁾.

2.2.2 Det italienska regelverket

2.2.2.1 AEEG

- (25) Italien inrättade AEEG år 1995 ⁽¹³⁾. AEEG har ett vidsträckt tillsynsansvar och långtgående befogenheter. Särskilt gäller att AEEG fastställer och uppdaterar eltarifferna såväl som systemen för insamling av de medel som behövs för att täcka allmänna systemavgifter ⁽¹⁴⁾. AEEG genomför sina åligganden med beaktande av regeringens politiska riktlinjer rörande tillgången till tjänster av allmänt intresse i landet ⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ Artikel 1 i 2004 års dekret har följande innehåll: "1. Som komplement till kriterierna enligt artikel 1.1 c i dekret utfärdat av premiärministerns kansli den 31 oktober 2002 ska el- och gasenergimyndigheten utöka den förmånsbehandling som avses i punkt 2 i dekret utfärdat av industri-, handels- och hantverksministeriet av den 19 december 1995 till att omfatta energiförsörjningen för tillverkning och förädling av aluminium, bly, silver och zink, begränsad till anläggningar som redan fanns när det aktuella dekretet trädde i kraft och som är belägna i öregioner som har otillräckliga eller obefintliga anslutningar till de nationella el- och gasnäten. 2. Den förmånstariff som avses i punkt 1 är tillfällig och ska sluta gälla när förbättringen av anslutningarna till nationella el- och gasnät har slutförts och ska under alla omständigheter sluta gälla den 30 juni 2007."

⁽¹²⁾ Artikel 11.11 i lag nr 80/2005 har följande innehåll: "För att möjliggöra utveckling och omstrukturering av produktionen i de berörda företagen förlängs tillämpningen av förmånliga eltariffer enligt artikel 1.1 c i lagdekret nr 25 av den 18 februari 2003 som med ändringar omvandlats till lag nr 83 av den 17 april 2003, fram till slutet av 2010 och med de tariffvillkor som tillämpas från och med den 31 december 2004." Enligt lagdekret nr 25/03 ska Alcoa-tariffen ses som en generell systemavgift.

⁽¹³⁾ Lag nr 481/1995.

⁽¹⁴⁾ Artikel 2.12 e i lag nr 481/1995.

⁽¹⁵⁾ Artikel 2.21 i lag nr 481/1995.

- (26) AEEG har under årens lopp och inom sina befogenheter utfärdat ett stort antal beslut (*delibere*) om detaljerade system för förvaltningen av de italienska förmånstariffordningarna.

2.2.2.2 Kompensationsfonden

- (27) Ansvaret för förvaltningen av tilläggsavgifter och andra bidrag inom elsektorn ligger hos kompensationsfonden, ett offentligt organ som inrättats genom lagdekret nr 98 av den 26 januari 1948. Kompensationsfonden agerar enligt AEEG:s anvisningar. Särskilt gäller att fonden hanterar de finansiella flöden som hör samman med de förmånliga eltarifferna (inkassering av avgifter och utbetalning till stödmottagarna).

2.3 Sammanhang när den förmånliga tariffen infördes och förändringar över tiden

- (28) För att bedöma Alcoa-tariffen, som är föremålet för detta beslut, är det nödvändigt att gå tillbaka till det sammanhang som gällde då den infördes och se hur detta har ändrats över tiden.

2.3.1 Införandet av tariffen: 1996 års Alumix-beslut

- (29) I början av 1990-talet och som en del av likvidationen av det statsägda konglomeratet Efim ⁽¹⁶⁾ var den italienska aluminiumtillverkaren Alumix föremål för omstrukturering, privatisering och försäljning. Alumix drev två smältverk för primäraluminium – ett i Portovesme på Sardinien och ett annat i Fusina i Venetien.

- (30) Alcoas förvärv av Alumix förutsatte att Enel, den statsägda elleverantören, beviljade en förmånlig tariff för elförsörjningen till de två smältverken.

- (31) Den förmånliga tariffen för Alcoa fastställdes genom ministerdekret av den 19 december 1995 (nedan kallat 1995 års dekret). Enligt dekretet skulle den förmånliga tariffen enligt beslut CIP 13/1992 gälla för Alcoa fram till slutet av år 2005 ⁽¹⁷⁾. Efter detta datum skulle Alcoa behandlas på samma sätt som övriga elkunder.

⁽¹⁶⁾ Efim (*Ente Partecipazioni e Finanziamento Industrie Manifatturiere*, kontoret för investeringar och finansiering för tillverkningsindustrin) var ett statsägt holdingbolag med kontrollerande ägarandelar i ett stort antal industrisektorer. Efim privatiserades mellan 1992 och 1996.

⁽¹⁷⁾ Artikel 2 i 1995 års dekret har följande innehåll: "Hanteringen av tilläggsavgifter som gäller enligt resolution från CIP [*Commissione Interministeriale Prezzi*, ministerkommittén för priser] nr 13 av den 24 juli 1992 och efterföljande ändringar och som är tillämplig på all elförsörjning för tillverkning av primäraluminium men begränsad till de anläggningar som redan finns vid den tidpunkt då det aktuella dekretet träder i kraft, ska avskaffas efter den 31 december 2005. Efter detta datum ska tariffen övergå till att vara densamma som för övriga kunder."

(32) Den förmånliga tariffen granskades i ärende C 38/92 om statligt stöd. I sitt beslut av den 4 december 1996 ⁽¹⁸⁾ (nedan kallat *Alumix-beslutet*) fastställde kommissionen att tariffen inte utgör statligt stöd, med de motiveringar som anges nedan.

(33) Den berörda ordningen gick ut på att staten fastställer den tariff som debiteras Alcoa och Enel (på den tiden ensam elleverantör i Italien) levererar el till Alcoa enligt den föreskrivna tariffen. Elpriserna fastställdes för 10 år för båda smältverken. För Sardinien fastställdes tariffen till 36,3 lire per kWh år 1996, och den skulle gradvis höjas till 39,6 lire per kWh år 2005. För Venetien skulle tariffen höjas till 39,9 lire per kWh år 2005. Räknat i euro motsvarar dessa priser mellan 18 och 20 euro per MWh.

(34) Vid den tidpunkten var Enel ett statsägt organ ⁽¹⁹⁾ med monopol på elförsörjningen. Kommissionen undersökte därför huruvida Enel agerade som en rationell marknadsaktör vid tillämpning av de fastställda priserna på Alcoa.

(35) Kommissionen bedömde elförsörjningssituationen i de två berörda regionerna under den tioårsperiod som förmånstariffen gällde. Kommissionen noterade att på Sardinien och i Venetien kännetecknades elmarknaden av en överkapacitet som sannolikt inte skulle försvinna under de följande tio åren. Likaså noterade kommissionen att det var omöjligt för elproducenterna att exportera el från dessa regioner på grund av otillräckliga anslutningar till italienska fastlandet (Sardinien) och bristande efterfrågan i grannregionerna (Venetien) ⁽²⁰⁾.

(36) Under dessa omständigheter ansåg kommissionen att en stor industriell kund som Alcoa har en stark förhandlingsposition i förhållande till Enel, eftersom stängningen av de två smältverken (som var bland Enels bästa kunder i Italien) skulle leda till ännu större överkapacitet och en försämring av Enels kostnadsstruktur. Det låg därför i Enels ekonomiska intresse att understödja smältverken i Portovesme och Fusina med ett särskilt lågt elpris.

(37) Kommissionen ansåg att en rationell elleverantör är beredd att sälja till ett pris som täcker den genomsnittliga marginalproduktionskostnaden, beräknad på grundval av den aktuella bränsleblandningen som används av kraftverk i de berörda regionerna, plus ett litet bidrag till de fasta kostnaderna. Det pris som hade fastställts för Alcoa visade sig uppfylla dessa kriterier. Vad gäller de måttliga årliga höjningarna av det Alcoa-pris som fastställts för de följande tio åren ansåg kommissionen att de motiverades av prognosen om att Enels marginalproduktionskostnader skulle minska över åren tack vare förbättrad bränsleblandning och teknik.

(38) Kommissionen slöt sig därför till att Enel vid beviljandet av tariffen agerade som en rationell marknadsaktör och konstaterade att åtgärden inte utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

2.4 Omvandling av Alcoa-tariffen till en allmän systemavgift och relevanta ändringar i finansieringsmekanismen

(39) Under åren direkt efter Alumix-beslutet omstrukturerades den italienska elmarknaden inför den gradvisa avregleringen av elsektorn i EU ⁽²¹⁾.

(40) 1997 omstrukturerades standardtariffen för el ⁽²²⁾ och delades upp i tariffkomponenter ⁽²³⁾. Alcoa-tariffen blev föremål för en första ändring. Alumix-priset, som före reformen var ett paketpris, delades upp i tariffkomponenter för att motsvara den nya standardtariffstrukturen. De tariffkomponenter som var tillämpliga på Alcoa reducerades så att slutpriset exakt motsvarade priset enligt Alumix-beslutet. I detta skede beviljades tariffen fortfarande direkt av Enel, Italiens enda elleverantör. Enel debiterade Alcoa Alumix-priset utan att få någon separat ersättning för detta.

⁽¹⁸⁾ EGT C 288, 1.10.1996, s. 4.

⁽¹⁹⁾ Se beslutet i ärende nr IV.JV.2 – Enel/FT/DT (EGT C 178, 23.6.1999, s. 15).

⁽²⁰⁾ Regionerna Lombardiet, Emilia-Romagna och Piemonte täckte sina elbehov dels med egen produktion, dels med långvariga importavtal som löpte till 2003.

⁽²¹⁾ Införd genom Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EGT L 27, 30.1.1997, s. 20), som införlivades i italiensk lagstiftning genom lagdekret nr 79 av den 16 mars 1999.

⁽²²⁾ Standardtariffen avspeglar hur elsystemets kostnader är uppdelade och fördelade på de olika användarkategorierna.

⁽²³⁾ Standardtariffen delades upp i två delar A och B som vardera bestod av flera tariffkomponenter. Del A omfattade fasta kostnader, inbegripet allmänna systemkostnader, medan del B omfattade olika slags produktionskostnader (särskilt för bränsle). Ursprungligen innefattade produktionssystemets kostnader endast följande: extraordinära kostnader för 1994, 1995 och 1996 (komponent A1), kostnaderna för demontering av kärnkraftverk (komponent A2) och kostnaden för uppförande av anläggningar för förnybar energi enligt beslut CIP 6/92 (komponent A3). Senare införlivades övriga kostnadskategorier: förmånstariffer (komponent A4), vissa forskningskostnader (komponent A5) och elproducenternas icke-återvinningsbara kostnader (komponent A6).

- (41) När Italien 1999 införlivade det första EU-avregleringsdirektivet ⁽²⁴⁾ upphörde Enels elmonopol i Italien och Enel delades upp i flera delar.

- (42) År 2000 beslöt Italien att införliva Alumix-tariffen i elsystemets allmänna avgifter ⁽²⁵⁾. Denna nya status ledde till den första betydande ändringen av finansieringsmekanismen för Alumix-tariffen. Enel hade tidigare sålt el direkt till Alcoa enligt den förmånliga tariffen men enligt den nya mekanismen ⁽²⁶⁾ erhöll Enel hela det ordinarie priset som debiterades stora industrikunder, och de medel som behövdes för att säkerställa att Alcoa fortsatte att betala enligt Alumix-tariffen kom från övriga elkunder. I praktiken betalade Alcoa nominellt ett fullt pris men fick en direkt rabatt på sin faktura. Enel finansierade rabatten genom intäkterna från en nyligen införd skattelikhande avgift, komponent A4, som ingick i eltariffen och ålades alla användare ⁽²⁷⁾. År 2002 slöt Alcoa ett bilateralt avtal med Enel om ett nominellt pris som ungefär motsvarade standardtariffen för högspänningsström.

- (43) År 2004 gjordes en ytterligare betydande ändring i och med att AEEG antog beslut nr 148/04 enligt vilket kompensationsfonden anförtröddes all förvaltning av tarifferna. Enligt detta system behöll Enel inte längre intäkterna från A4-komponenten, utan överförde dem i sin helhet till kompensationsfonden som genomförde beräkningarna och betalade ut ersättning till Alcoa. Mekanismen innebar i praktiken att Alcoa betalade det pris som avtalats med Enel och fick i efterskott en ersättning från kompensationsfonden så att Alcoa i själva verket fortsatte att betala enligt Alumix-tariffen. Detta nya administrativa

⁽²⁴⁾ Se fotnot 21.

⁽²⁵⁾ Enligt artikel 2 i ett dekret utfärdat av industri-, handels- och hantverksministeriet av den 26 januari 2000 klassificerades de befintliga förmånstarifferna, inklusive Alcoa-tariffen, som en ny kategori av allmänna systemavgifter. Klassificeringen bekräftades i senare lagstiftning, senast genom artikel 1.1 c i lag nr 83 av den 17 april 2003.

⁽²⁶⁾ Denna infördes genom AEEG-beslut nr 204/99.

⁽²⁷⁾ Enligt systemet som infördes genom AEEG-beslut nr 204/99 anförtröddes förvaltningen av förmånstarifferna lokala distributörer och kompensationsfonden. De lokala distributörerna samlade in intäkterna från A4-komponenten och överförde dem till kompensationsfonden, som förvaltade ett särskilt konto (*Conto per la perequazione dei contributi sostitutivi del regime tariffari speciali*, kompensationskonto för bidrag som ersätter specialtarifferna). En distributör som måste tillämpa en förmånstariff på någon av sina kunder kunde dock för att kompensera för den direkta rabatten på förmånskundens faktura behålla intäkterna från A4-komponenten som de övriga kunderna betalat. Om distributörens intäkter var otillräckliga täckte kompensationsfonden underskottet med hjälp av medlen på det särskilda kontot. Se också AEEG-beslut nr 228/01, särskilt artiklarna 43 och 56 i den bifogade *Testo Integrato* (bestämmelserna som reglerar elförsörjningen i Italien).

arrangemang började gälla för Alcoa i september 2004 och gäller fortfarande ⁽²⁸⁾.

2.5 Den första omtvistade förlängningen av Alcoa-tariffen

- (44) Genom 2004 års dekret förlängde den italienska regeringen till 30 juni 2007 den förmånliga eltariff som hade fastställts genom dekret av den 19 december 1995 om elförsörjning till produktionen av aluminium, bly, silver och zink, begränsad till anläggningar som redan fanns när det aktuella dekretet trädde i kraft och som är belägna i öregioner med otillräckliga eller obefintliga anslutningar till de nationella el- och gasnäten ⁽²⁹⁾.
- (45) I praktiken var 2004 års dekret avsett att a) förlänga den befintliga Alcoa-tariffen till juni 2007 och b) utöka tillämpningen av tariffen till tre andra företag belägna på Sardinien: Portovesme, ILA och Euroallumina.
- (46) På lagstiftningsnivå genomfördes förlängningen av den Alcoa-tariff som gällde enligt 2004 års dekret genom AEEG-beslut nr 148/04, som också medförde ändringar av den finansieringsmekanism som nämns i skäl 43.
- (47) Denna första förlängning var föremål för det formella granskningsförfarande avseende 2004 års dekret som inleddes i ärende C 38/04 ⁽³⁰⁾. Enligt Italien ⁽³¹⁾ genomfördes 2004 års dekret inte för Alcoas del, utan Alcoa beviljades fortsättningsvis den tariff som baserade sig på den ursprungliga rättsliga grunden, dvs. 1995 års dekret.

2.6 Den andra omtvistade förlängningen av Alcoa-tariffen

- (48) Genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005 förlängde Italien den förmånliga tariffen för Alcoa fram till 2010 och med de tariffvillkor som gällde den 31 december 2004 ⁽³²⁾. Enligt lag nr 80/2005 skulle förlängningen av tariffen börja gälla den 1 januari 2005. Detta datum ändrades senare på uppmaning av de nationella myndigheterna till den 1 januari 2006 genom AEEG-beslut nr 286/05.

⁽²⁸⁾ Det bör dock noteras att vissa delar av AEEG-beslut nr 148/04 inte längre tillämpas på Alcoa. Genom beslutet infördes en ny beräkningsmetod för det tilläggsbidrag som betalades till mottagarna av förmånstariffer. För Alcoa skulle denna metod ha inneburit en minskning av subventionen, dvs. en nettoökning av det förmånliga priset. Alcoa lämnade invändningar mot denna bestämmelse hos förvaltningsdomstolen i Lombardiet. I sitt utslag av den 10 maj 2005 upphävde domstolen delvis beslutet i den mån som det tillämpades på Alcoa. Ersättningen till Alcoa beräknades således fortsättningsvis enligt den metod som användes före beslut nr 148/04 och som säkerställde att Alcoa betalade enligt Alumix-tariffen.

⁽²⁹⁾ Detta motsvarar innehållet i artikel 1 i 2004 års dekret. Förlängningen omfattade också Alcoas Fusina-smältverk, trots att smältverket inte var beläget i en öregion som saknar anslutningar till energinäten.

⁽³⁰⁾ Kommissionens beslut K(2004) 4329 av den 16 november 2004 (EUT C 30, 5.2.2005, s. 7).

⁽³¹⁾ Skrivelse av den 3 mars 2006.

⁽³²⁾ Innehållet i artikel 11.11 i lag nr 80/2005 anges i sin helhet i fotnot 12.

- (49) För att fastställa det pris som Alcoa skulle betala efter 2005 infördes genom lag nr 80/2005 en indexeringsmekanism enligt vilken det förmånliga priset (priset enligt Alumix-beslutet för 2005) från och med den 1 januari 2006 skulle höjas med 4 procent per år, alternativt med den genomsnittliga procentuella ökningen på elbörserna i Amsterdam och Frankfurt ⁽³³⁾.
- (50) Efter förhandlingar med förmånstagarna lämnade dock AEEG en avvikande tolkning av den uppdaterade mekanismen. Enligt AEEG-beslut nr 217/05 skulle den årliga tariffhöjningen följa de genomsnittliga grossistpriserna men med ett tak på 4 procent. Denna uppdaterade mekanism ledde dock i praktiken till att de årliga höjningarna av förmånstariffen blev lägre än det som ursprungligen angavs i lagstiftningen.
- (51) Den andra förlängningen blev föremål för det formella granskningsförfarande som inleddes i ärende C 36/06. När kommissionen inledde det formella granskningsförfarandet avseende artikel 11.12 i lag nr 80/2005, fattade AEEG beslut nr 190/06 enligt vilket betalningarna enligt lag nr 80/2005 förutsätter att Alcoa ger en bank- eller moderbolagsgaranti för att täcka risken för återkrav av stödet.
- (52) Betalningarna från kompensationsfonden till Alcoa under perioden januari 2006 – januari 2009 anges i tabellen nedan. Uppgifterna för 2009 är ofullständiga och avspeglar endast betalningar från januari 2009, trots att Alcoa fortsatte att ta emot betalningar under de följande månaderna.

(EUR)

	2006	2007	2008	2009
Fusina, Venetien	38 984 539,22	36 978 386,83	449 534 611,10	3 776 733,70
Portovesme, Sardinien	133 556 933,73	121 087 555,95	160 529 510,20	12 365 849,45
Totalt	172 541 472,95	158 065 942,78	210 064 121,30	16 142 583,15

3. BESLUT ATT INLEDA FÖRFARANDET ENLIGT ARTIKEL 88.2 I FÖRDRAGET

- (53) Kommissionens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet baserades på nedan angivna grunder.

3.1 Stöd C 38/A/04

- (54) Kommissionen klassificerade tarifferna som infördes genom 2004 års dekret som driftsstöd, och bedömde huruvida ett sådant stöd kunde godkännas enligt riktlinjerna för regionalt stöd ⁽³⁴⁾ eftersom Sardinien år 2004 var ett stödområde enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget. Kommissionen uttryckte tvivel rörande möjligheten att godkänna stödet på den grunden, eftersom ett särskilt stöd som beviljas ett begränsat antal företag inte nödvändigt främjar den regionala utvecklingen.
- (55) I fråga om Alcoa påpekade kommissionen att den nya tariffen verkade skilja sig från Alumix-tariffen i det att Alumix-tariffen hade beviljats av det italienska elmonopolet Enel, medan den nya tariffen innebar selektivt stöd från staten för att kompensera för skillnaderna mellan ett marknadspris som avtalats med en elproducent och det förmånspris som fastställts år 1996.
- (56) Dessutom ifrågasatte kommissionen om åtgärden kan leda till att den skattebelastning som tillämpas på företaget sjunker. En sådan minskning borde i så fall ha sin rättsliga grund i rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet ⁽³⁵⁾.

⁽³³⁾ Artikel 11.13 i lag nr 80/2005.

⁽³⁴⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9, punkterna 4.15–4.17.

⁽³⁵⁾ EUT L 283, 31.10.2003, s. 51.

3.2 Stöd C 36/B/06

- (57) Beslutet från år 2006 om att inleda ett formellt granskningsförfarande gällde Alcoa-tariffen⁽³⁶⁾. Kommissionen noterade att regelverket och marknadsvillkoren som gällde vid tidpunkten för Alumix-beslutet avvek betydligt från den situation som rådde när beslut fattades om att inleda det formella granskningsförfarandet. Särskilt gällde att elmarknaden hade avreglerats och förvaltningen av ordningen hade överlåtits till kompensationsfonden. Kommissionen ansåg det därför nödvändigt att göra en ny granskning av inslaget av statligt stöd i Alcoa-tariffen.
- (58) Kommissionen ansåg att tariffen utgjorde statligt stöd eftersom a) sänkningen av eltariffen medförde en ekonomisk fördel, b) beslutet om att bevilja tariffen fattades av de italienska myndigheterna och finansierades genom en överföring av statliga medel i form av skattelikhande avgift, c) åtgärden hotade konkurrensen och d) åtgärden påverkade handeln inom gemenskapen eftersom aluminium var föremål för en omfattande handel på världsmarknaderna. Kommissionen kategoriserade stödet som driftsstöd.
- (59) Kommissionen konstaterade också att de tidigare slutsatserna om att Alumix-tariffen inte utgjorde statligt stöd inte innebär att den nya åtgärden utgör befintligt stöd. Kommissionens godkännande av Alumix-tariffen, på grundval av den ekonomiska bedömningen av de omständigheter som rådde vid den dåvarande tidpunkten, var tidsbegränsat och kunde inte omfatta förlängningen av tariffen genom lag nr 80/2005.
- (60) I fråga om förenligheten bedömde kommissionen huruvida förmånstariffen kunde godkännas på grundval av riktlinjerna om statligt regionalstöd.
- (61) Vad gäller Venetien-anläggningen noterade kommissionen att den inte låg i en region berättigad till stöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget, och att den därför inte var berättigad till regionalstöd.
- (62) Sardinien var en stödregion enligt artikel 87.3 a fram till slutet av år 2006. Kommissionen uttryckte dock tvivel rörande möjligheten att godkänna åtgärden på grundval av de riktlinjer för statligt regionalstöd⁽³⁷⁾ som gällde den perioden.
- (63) Trots att Italien vidhöll att de höga elpriserna på Sardinien utgjorde en nackdel för utvecklingen på ön konstaterade kommissionen att Italien inte hade påvisat att pri-

terna var betydligt högre på Sardinien, varken i genomsnitt eller särskilt för energiintensiva företag (Italien lämnade inga uppgifter om bilaterala avtal mellan energiintensiva företag och deras leverantörer med hänvisning till att dessa uppgifter inte var allmänt tillgängliga). Inte heller förklarade Italien varför högre priser utgjorde en regional nackdel eller hur tariffen bidrog till den regionala utvecklingen. Kommissionen påminde om att den i fråga om stöd C 34/02⁽³⁸⁾ inte hade godkänt att avsaknaden av energianslutningar på Sardinien kan anses utgöra en nackdel för utvecklingen av regionens små och medelstora företag (och hade fattat ett negativt beslut). Kommissionen var därför tveksam till om stödet var nödvändigt.

- (64) Kommissionen hyste också tvivel om huruvida ett sådant särskilt stöd var proportionellt mot de regionala nackdelarna, särskilt med tanke på att den metod som användes för att beräkna det förmånliga priset inte hade några kopplingar till priserna som tillämpades i övriga delar av Italien.
- (65) Kommissionen noterade att stödet inte var avtagande i reella termer, med tanke på det tak på 4 % som satts för höjningar av tariffen.
- (66) I fråga om den period som omfattas av riktlinjerna för statligt regionalstöd för 2007–2013⁽³⁹⁾ noterade kommissionen att Sardinien då skulle upphöra att vara berättigad till regionalstöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget, särskilt driftsstöd. Kommissionen ansåg att en övergångsperiod på två år kunde godkännas enligt riktlinjerna för linjär avveckling av befintliga ordningar för driftsstöd, men att det inte verkade lämpligt att tillåta att nytt driftsstöd införs för några månader med en planerad avveckling, särskilt med tanke på de tvivel som uttryckts och stödets snedvridande karaktär.
- (67) Slutligen uttryckte kommissionen tvivel rörande möjligheten att godkänna den förmånliga tariffen för Alcoa, varken som regionalstöd eller på andra grunder som Italien i alla händelser hade underlåtit att ange.

3.3 Alcoas överklagande av 2006 års beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande

- (68) Alcoa överklagade inför förstainstansrätten 2006 års beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande. Den 25 mars 2009 gav förstainstansrätten sitt utslag (nedan kallat *rättens utslag*) som bekräftade beslutet och förkastade Alcoas alla argument⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁶⁾ Beslutet från år 2006 om att inleda ett formellt granskningsförfarande gällde också Terni. Terni- och Alcoa-tarifferna bedömdes dock separat.

⁽³⁷⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9, punkt 4.

⁽³⁸⁾ Kommissionens beslut K(2002) 3715 av den 16 oktober 2002 om åtgärder i syfte att minska energikostnaderna för små och medelstora företag (EGT L 91, 8.4.2003, s. 38).

⁽³⁹⁾ EUT C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽⁴⁰⁾ Ärende T-332/06, *Alcoa Trasformazioni*, ännu inte offentliggjort (överklagande har inlämnats).

4. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (69) Kommissionens uppmaning om att lämna synpunkter på de två besluten att inleda djupgående granskningsförfaranden besvarades av Alcoa och berörda tredje parter. Här sammanfattas endast de synpunkter som är relevanta när det gäller Alcoa-tariffen.

4.1 Synpunkter från Alcoa

4.1.1 Stöd C 38/A/04

- (70) Enligt Alcoa var tariffen avsedd att avhjälpa ett marknadsmisslyckande, dvs. den nyligen avreglerade elmarknadens oförmåga att erbjuda konkurrenskraftiga priser beroende på de dominerande aktörernas betydande marknadsinflytande. Detta marknadsmisslyckande sades vara särskilt uppenbart på Sardinien. Alcoa hävdade att under sådana omständigheter behövs lagstiftningsåtgärder, inbegripet åtgärder i form av tariffordningar, parallellt med övergången från monopol till full konkurrens.

- (71) Alcoa hävdar i sin rättsliga analys att tariffen inte utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget, eftersom de omständigheter som hänvisades till för att motivera 1996 års Alumix-beslut (ingen förekomst av stöd) fortfarande gäller. Särskilt gäller att tariffen inte ger någon fördel, att finansieringsmetoden för tariffen inte utgör någon överföring av statens medel och, med beaktande av de särskilda omständigheter som gäller för handeln med primäraluminium, att tariffen inte påverkar handeln inom gemenskapen eller snedvrider konkurrensen.

- (72) Alcoa hävdar vidare att även om åtgärden skulle klassificeras som statligt stöd är tariffen för Sardinien förenlig med reglerna om regionalstöd.

4.1.2 Stöd C 36/B/06

- (73) Alcoa hävdar att tariffen är avsedd att avhjälpa ett marknadsmisslyckande, att den inte utgör statligt stöd, att den i alla händelser utgör befintligt stöd i stället för nytt stöd och att principen om berättigade förväntningar står i vägen för återkrav av stödet.

- (74) Alcoa tillhandahöll omfattande bakgrundsinformation om tillverkning av och handel med aluminium. Smältning av aluminium är den mest energikrävande av alla industriella processer (med en förbrukning på 15 kWh per kg producerat aluminium). Världens totala produktion av primäraluminium låg år 2006 på cirka 33,7 miljoner ton, av vilka endast 4,5 miljoner producerades i EES. EU-25 och EES är betydande nettoimportörer av

primäraluminium. År 2006 importerade EU-25 4,7 miljoner ton och importen förväntas öka till 5,5 miljoner ton år 2010. Under 2006 sysselsatte aluminiumindustrin i EU 106 000 personer⁽⁴¹⁾ direkt och gav indirekt sysselsättning till ytterligare 300 000 personer. Vid den tidpunkt då Alcoa lämnade sina synpunkter var totalt 22 smältverk för primäraluminium verksamma i EU-25 (31 i EES), alla med full kapacitet.

- (75) Primäraluminium är en basprodukt vars referenspris på världsmarknaden fastställs på London Metal exchange. De två italienska smältverken i Fusina och Portovesme producerar cirka 200 000 ton per år. Enligt Alcoa kan denna begränsade produktion inte påverka priserna på primäraluminium.

4.1.2.1 Nödvändigt med avtal om elförsörjning

- (76) Elförbrukningen utgör den största kostnadsposten vid tillverkning av primäraluminium. Enligt Alcoa är förutsättningen för att driva smältverk att de kan sluta långfristiga försörjningsavtal med elproducenterna. Kostnadsbaserade långfristiga avtal erbjuds fortfarande av välvilliga säljare, vilket illustreras av avtalet som Alcoa slöt på Island⁽⁴²⁾. Alcoa hävdar dock att om det inte finns sådana kostnadsbaserade avtal tvingas smältverken att stänga. Sedan 2003 har tre smältverk inom EU-25 stängt på grund av denna omständighet och flera stängningsplaner har annonserats. Alcoa sluter sig till att utan en förlängning av tariffen måste företaget stänga de två italienska anläggningarna i Fusina i Venetien och Portovesme på Sardinien med omedelbar verkan.

- (77) Alcoa påpekar att regeringarna i flera medlemsstater uppmuntrar kostnadsbaserade långfristiga försörjningsavtal mellan energiintensiva industriella förbrukare och elproducenter, med tanke på att elmarknaderna fungerar bristfälligt. Dessa lösningar anses vara nödvändiga som övergångsåtgärder för att säkerställa skälig prissättning och förhindra nedstängningar. Alcoa tillhandahåller också en kort beskrivning av åtgärder som antagits i Finland (konsortium som investerar i en ny kärnreaktor, med uttagsrätter till ett pris som är kopplat till produktionskostnaderna), Tyskland (rabatt på 35–50 % av överföringskostnaderna plus en avgiftsminskning relaterad till förnybar energi för stora industriella användare), Spanien (reglerade tariffer), Frankrike (konsortium med stora användare som investerar i nya kärnkraftverk, reglerade tariffer med fast pris och avräkning för variationer), Sverige (konsortier för investeringar i nya kraftverk) och Belgien (inköpskonsortium).

⁽⁴¹⁾ Denna uppgift från Alcoa omfattar inte endast smältning av primäraluminium utan också vidareförädlingen som är mera arbetsintensiv.

⁽⁴²⁾ Enligt detta avtal åtog sig det isländska elbolaget att uppföra ett nytt vattenkraftverk och leverera el till Alcoa-smältverket till ett pris som säkerställer att elbolaget får en årlig avkastning på 5,5 %. Projektet godkändes av Eftas övervakningsmyndighet genom beslut nr 40/03/KOL av den 14 mars 2003.

- (78) Alcoa understryker att även kommissionen i sin utredning om energisektorn ⁽⁴³⁾ medger att elmarknaderna i Europa fungerar bristfälligt. Alcoa räknar också upp ett antal initiativ som kommissionen har tagit eller aviserat rörande elsektorn, såsom högnivågruppens arbete om konkurrens, energi och miljö ⁽⁴⁴⁾.

4.1.2.2 Tariffen utgör inte statligt stöd

- (79) Alcoa hävdar att tariffen inte utgör statligt stöd eftersom a) det inte har skett någon betydande ändring av de omständigheter som ledde till att kommissionen slöt sig till att Alumix-tariffen inte innebär någon fördel, och särskilt gäller att det pris som Alcoa betalar fortsätter att vara förenligt med de parametrar som kommissionen definierade i sitt Alumix-beslut, b) åtgärden varken snedvrider konkurrensen eller påverkar handeln inom gemenskapen och c) domstolens relevanta rättspraxis ger vid handen att åtgärden inte inbegriper någon överföring av statliga medel.

4.1.2.3 Ingen fördel

- (80) Alcoa hävdar att den väsentliga frågan vid bedömning av förekomsten av en fördel är huruvida det pris Alcoa betalade är lägre än det normala marknadspriset. Enligt Alcoa motsvarar specialpriset det pris som företaget skulle ha betalat under normala marknadsförhållanden, dvs. på en fullt konkurrensutsatt marknad. I Alumix-ärendet slöt kommissionen sig till att en privat elförsörjare på en fullt konkurrensutsatt marknad skulle sälja energi till sina bästa kunder till marginalkostnad plus ett litet bidrag till fasta kostnader, och att staten kan fastställa tariffer på grundval av samma kriterier. Enligt Alcoa bör kriteriet i det aktuella fallet vara huruvida de priser som Alcoa har betalat har varit högre eller lägre än elleverantörens marginalkostnader (plus visst bidrag till fasta kostnader). Alcoa har lämnat sifferuppgifter som stöd för sina argument.

	(EUR/MWh)	
	2005	2006
Sardinien		
Specialtariff för Alcoa vid Portovesme	24,94	25,90
Lägsta poolpris i regionen Sardinien (Ipex)	20,02	21,0
Venetien		
Specialtariff för Alcoa vid Fusina	25,7	27,1
Lägsta poolpris i norditalienska regionen (Ipex)	20,2	21,0

- (81) Både för Sardinien och Venetien använder Alcoa lägsta Ipex-poolpris (20,2 och 21,0 euro per MWh för 2005 och 2006) som en uppskattning av producenternas marginalkostnader eftersom ingen leverantör skulle sälja energi på spotmarknaderna till priser som ligger under marginalkostnaderna, och därför måste minimipriserna på spotmarknaderna vara högre än produktionens marginalkostnader. Tillförlitligheten hos de ovan anförda lägsta priserna bör kunna bekräftas genom jämförelse med standardmarginalkostnaderna för koleldade kraftverk, som Alcoa uppskattar till 20 euro per MWh.
- (82) Alcoa konstaterar sammanfattningsvis att både i Venetien och på Sardinien är det som beskrivs i skälen 80 och 81 en bekräftelse på att de priser som Alcoa betalar är förenliga med kriterierna enligt Alumix-beslutet.
- (83) Alcoa invänder mot det faktum att kommissionen tycks använda genomsnittliga Ipex-priser som riktmärke vid bedömning av förekomsten av en fördel. Alcoa hävdar att det genomsnittliga Ipex-priset inte representerar det pris som betalas av en stor industriell användare som Alcoa, som använder el dygnet runt och som i stället för att handla på spotmarknaden sluter långfristiga bilaterala leveransavtal.

⁽⁴³⁾ Meddelande från kommissionen – Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (Slutrapport) SEK(2006) 1724, KOM(2006) 851 slutlig.

⁽⁴⁴⁾ Första rapporten från högnivågruppen, *Contributing to an integrated approach on competitiveness, energy and environment policies* (http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg_en.htm). Högnivågruppen är ett forum med företrädare för kommissionen och företagsledare som deltagare.

- (84) Dessutom hävdar Alcoa att Enel har en dominerande ställning när det gäller elleveranser nästan överallt i Italien. Särskilt på Sardinien har Enel ingen konkurrens från leverantörer utanför Sardinien på grund av den begränsade kapaciteten för anslutningen mellan Sardinien och det italienska fastlandet. Detta innebär att varken den italienska spotmarknaden eller marknaden för långfristiga leveransavtal för närvarande kan anses ha en äkta konkurrensstruktur. De priser som Enel debiterar Alcoa avspeglar därför inte de priser som normalt skulle råda på en fullt konkurrensutsatt marknad, varken på Sardinien eller i Venetien.
- (85) Avslutningsvis konstaterar Alcoa att de priser som företaget har betalat i Italien fortfarande är fullt förenliga med de kriterier som kommissionen fastställde i Alumix-beslutet, och att dessa priser på ett korrekt sätt avspeglar de förhållanden som skulle råda på en väl fungerande marknad. Alcoa åtnjuter därför inte någon fördel som företaget inte kunde få på en fullt konkurrensutsatt marknad.

4.1.2.4 Ingen inverkan på handeln

- (86) Alcoa hävdar att tariffen inte påverkar handeln inom gemenskapen och att den inte kan snedvrider konkurrensen. Priset på primäraluminium fastställs på London Metal Exchange och de lokala produktionskostnadernas variationer syns inte i form av prisskillnader. Enligt Alcoa är Italiens produktionsvolym av primäraluminium så liten att den inte har någon potential att påverka världspriserna.
- (87) Efterfrågan på primäraluminium i EU-25 har ökat stadigt (en ökning med 42 % mellan 1996 och 2005). Produktionen i Europa har dock inte hållit samma takt. År 2004 täcktes endast 41 % av efterfrågan i EU-25 av produktion i EU-25, jämfört med 50 % år 1996. Det finns därför ett växande produktionsunderskott och efterfrågan tillgodoses i allt högre grad genom import från länder utanför EU.
- (88) Alcoa konstaterar att om aluminiumindustrin upphör i Italien kan ingen ny italiensk eller EU-baserad aktör ersätta den kapacitet som stängts ned i Italien, eftersom EU-anläggningarna redan fungerar på full kapacitet och ingen befintlig producent eller ny aktör skulle vara intresserad av att öka sin kapacitet eftersom det på lång sikt är osäkert huruvida det i framtiden finns tillgång till förmånlig energi.
- (89) Dessutom hävdar Alcoa att de övriga europeiska tillverkarnas intressen inte hotas av att de italienska tariffordningarna fortsätter att gälla, eftersom de ger ett elpris som endast är marginellt lägre än det vägda medelpris som betalas av tillverkarna av primäraluminium i EU-25.
- (90) Jämförelse mellan genomsnittliga tariffer för smältverk visas i tabellen nedan.

	(EUR/MWh)			
	2002	2003	2004	2005
Vägd medeltariff för smältverk i Italien	22,0	23,4	24,2	25,1
Vägd medeltariff för smältverk i EU-25	24,9	24,0	25,1	26,4
Vägd medeltariff för smältverk i EES	21,4	21,2	22,0	23,3
Vägd medeltariff för smältverk i hela världen	21,1	19,3	19,4	21,2

4.1.2.5 Inga statliga medel

- (91) Alcoa hänvisar till rättspraxis i domen *PreussenElektra* ⁽⁴⁵⁾ och domen *Pearle* ⁽⁴⁶⁾ för att underbygga sitt påstående om att den aktuella åtgärden inte finansieras med statliga medel. Alcoa hävdar att de medel som används för att finansiera tariffen överförs från privata instanser (elkonsumenter) till en privat instans (Alcoa) och att statens roll är begränsad till att anta en lag som föreskriver utbetalning av de belopp som krävs, utan att det finns någon möjlighet att använda medlen för något annat än för genomförandet av den lagstadgade ordningen. Alcoa betonar särskilt att kompensationsfonden inte kan utöva någon kontroll över medlen, utan enbart fungerar som en mellanhand.

⁽⁴⁵⁾ Domstolens dom i mål C-379/98, *PreussenElektra AG mot Schleswag AG*, REG 2001, s. I-2099.

⁽⁴⁶⁾ Domstolens dom i mål C-345/02, *Pearle BV, Hans Prijs Optiek Franchise BV och Rinck Opticiens BV mot Hoofdbedrijf-schap Ambachten*, REG 2004, s. I-7139.

4.1.2.6 Befintligt stöd i stället för nytt stöd

- (92) Alcoa hävdar vidare att även om man skulle anse att tariffen utgör statligt stöd skulle detta i så fall utgöra befintligt stöd och inte nytt stöd.
- (93) Alcoa vidhåller att Alumix-beslutet inte var tidsbegränsat och att det inte upphörde att gälla den 31 december 2005. Alcoa anser att kommissionens argument om att Alumix-beslutet inte längre var i kraft på grund av "ändrade omständigheter" är utan grund, eftersom varken avregleringen av marknaden eller det uppdrag som anförtrots kompensationsfonden medförde någon betydande ändring vad gäller fördelen (eller hellre, avsaknaden av fördel) till följd av Alumix-ordningen. Alcoa fortsatte att betala samma nettopris efter reformerna, och det priset gav enligt Alumix-beslutet inte köparen någon fördel. Reformerna innebar därför inte några sådana "ändrade omständigheter" som skulle frånta Alumix-beslutet dess giltighet. Vad gäller det uppdrag som anförtrots kompensationsfonden hävdar Alcoa att ändringen var av rent administrativ karaktär och inte påverkade mekanismen i sak.
- (94) Alcoa hävdar vidare att även om omständigheterna skulle ha förändrats borde stödet ändå hanteras som befintligt stöd, på grundval av artikel 1 b v första meningen i rådets förordning (EG) nr 659/1999⁽⁴⁷⁾ ("stöd som är att betrakta som befintligt stöd, eftersom det kan fastställas att det inte utgjorde något stöd när det infördes men senare blev stöd på grund av utvecklingen av den gemensamma marknaden."). Alcoa hävdar att detta bekräftas genom rättspraxis i domen *Belgian Coordination Centres*⁽⁴⁸⁾. Domstolen fastställde i denna dom att när det en gång har konstaterats att en viss stödordning inte utgör statligt stöd är kommissionens enda möjlighet till ny bedömning av sin ståndpunkt att följa reglerna om befintligt stöd, och verkningarna av den nya bedömningen kan därför endast gälla för framtiden.
- (95) Alcoa anser det vara irrelevant att energimarknaderna avreglerades efter att kommissionen hade antagit Alumix-beslutet, eftersom avregleringen inte påverkade grunden för slutsatsen om att det inte förekom något stöd (det faktum att priserna täckte marginalkostnaderna) och inte kunde leda till ny kategorisering av åtgärdens natur. Kommissionen kan därför inte använda artikel 1 b v andra meningen i förordning (EG) nr 659/1999⁽⁴⁹⁾ som grund för att fastställa att åtgärden utgör nytt stöd. Även om man skulle utgå från att avregleringen ändå

hade en inverkan, hävdar Alcoa dessutom att kommissionen på grundval av domen *Alzetta*⁽⁵⁰⁾ inte kan hänvisa till artikel 1 b v andra meningen i förordning (EG) nr 659/1999.

- (96) Vidare gäller att elmarknaden avreglerades innan förordning (EG) nr 659/1999 antogs. Förordningen kan därför inte tillämpas på åtgärder inom elsektorn även om de har blivit stödåtgärder till följd av avregleringen, eftersom sådana åtgärder i stället regleras av artikel 1 b v, första meningen, i förordning (EG) nr 659/1999 (befintligt stöd) och domstolens rättspraxis i domen *Alzetta*.

4.1.2.7 Berättigade förväntningar

- (97) Alcoa hävdar vidare att även om den aktuella ordningen inte betraktas som befintligt stöd skulle företaget i alla händelser ha rätt att hänvisa till berättigade förväntningar, med tanke på de betydande investeringar som Alcoa gjort i båda anläggningarna på grund av antagandet att tariffen inte utgör stöd och med tanke på kommissionens tidigare beslutspraxis enligt vilken det finns ett visst utrymme när det gäller att hantera stöd som befintligt stöd, särskilt kommissionens beslut om skattefria avsättningar för företags utländska driftsställen⁽⁵¹⁾.

4.1.2.8 Sardinien-tariffens förenlighet med kriterierna för regionalstöd

- (98) Alcoa vidhåller att åtgärden, i alla händelser när det gäller anläggningen på Sardinien, uppfyller de krav som ställs på mottagare av regionalstöd.
- (99) Alcoa beskriver Sardiniens regionala nackdelar och de energiintensiva industriernas problem vilka beror på Sardiniens bristfälliga energiförsörjningsanslutningar och förekomsten av duopolet Enel-Endesa som snedvrider den normala konkurrensen och håller höga priser även för storförbrukare. Syftet med tariffen sägs vara att avhjälpa denna nackdel.
- (100) Alcoa påpekar att de direkta verkningarna av att smältverken stängs är 2 500 förlorade arbetstillfällen. De indirekta verkningarna skulle dock påverka tusentals personer till, eftersom Alcoa är en av de huvudsakliga arbetsgivarna i regionen. Verkningarna blir ännu mer dramatiska om stängningen sker plötsligt och inte som en gradvis avveckling av verksamheten.

⁽⁴⁷⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽⁴⁸⁾ Domstolens dom i gemensamma målen C-182/03 och C-217/03, *Konungariket Belgien mot Europeiska kommissionen*, REG 2006, s. I-5479, punkt 77.

⁽⁴⁹⁾ Artikel 1 b v andra meningen i förordning (EG) nr 659/1999 lyder som följer: "När vissa åtgärder blir stöd sedan en verksamhet har liberaliserats genom gemenskapslagstiftning, skall sådana åtgärder inte betraktas som befintligt stöd efter det datum som har fastställts för liberalisering."

⁽⁵⁰⁾ Förstainstansrättens dom i förenade målen T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97, T-1/98, T-3/98, T-6/98 och T-23/98, *Alzetta m.fl. mot kommissionen*, REG 2000, s. II-2319, bekräftad av domstolen i mål C-298/00, REG 2004, s. I-4087, punkterna 142–143.

⁽⁵¹⁾ Kommissionens beslut 2002/347/EKSG (EGT L 126, 13.5.2002, s. 27), skäl 33.

- (101) Alcoa konstaterar att tariffen uppfyller proportionalitets-kriterierna i det att den är begränsad till vad som är nödvändigt för att avhjälpa marknadsmisslyckandet (bristen på en konkurrensutsatt marknad på Sardinien) och att priset rättar sig efter det vägda medeltalet av elpriser som övriga smältverk betalar i EU-25.
- (102) Alcoa anser att bristen på degressivitet inte har bevisats. Degressiviteten bör bedömas med hänvisning till leverantörens marginalkostnader, och kommissionen bör påvisa en ökning av dessa kostnader för att kunna visa att tariffen inte är degressiv. Vad beträffar taket på 4 % för höjning av tariffen, där kommissionen hävdade att det inte säkerställer degressiviteten, konstaterar Alcoa att det är normalt att priset hålls oförändrat för en viss period. Vidare bör ett tak återspegla en normal trend, inte onormala händelser som t.ex. exceptionella höjningar av oljepriserna. Alcoa noterar också att kommissionen har godtagit degressivitet i fall där en förmån har funnits under fyra till fem år och därefter stegvis minskats ⁽⁵²⁾.
- (103) Alcoa anser att tariffen är av övergångskaraktär eftersom den är avsedd att gälla fram till att problemen med anslutningar till fastlandet har avhjulpts (förmodligen år 2010). Dessutom har kommissionens argument om att åtgärden har funnits under mer än fem år ingen grund, eftersom tariffen fram till nu inte har utgjort stöd.
- (104) Avslutningsvis konstaterar Alcoa att 2007 års riktlinjer om statligt regionalstöd för 2007–2013 ⁽⁵³⁾ inte kan tillämpas i sak, eftersom tariffen beviljades före 2007 och därför måste bedömas i enlighet med 1998 års riktlinjer om statligt stöd för regionala ändamål ⁽⁵⁴⁾, enligt det som anges i övergångsbestämmelserna i 2007 års riktlinjer.

4.2 Synpunkter från tredje parter

4.2.1 Stöd C 38/A/04

- (105) En konkurrent till Portovesme Srl ⁽⁵⁵⁾ lämnade en analys av Alumix-tariffen med slutsatsen att alla förmånliga tariffer som Italien infört på Sardinien på grundval av 2004 års dekret utgjorde olagligt statligt stöd som inte kan godkännas som regionalt driftsstöd och som därför bör förklaras vara oförenligt med reglerna.

4.2.2 Stöd C 36/B/06

- (106) Två aluminiumtillverkarförbund hävdade att tarifferna behövs för att förhindra omlokalisering av industrin till

länder utanför EU under den tid man försöker få fram långsiktiga lösningar.

- (107) Konkurrenten till Portovesme Srl (se skäl 105) önskade att kommissionen vid bedömningen av detta stöd även skulle beakta dess synpunkter i fråga om stöd C 13/06 ⁽⁵⁶⁾. Företaget upprepar här att tarifferna bör förklaras oförenliga med reglerna.
- (108) Italien begärde att kommissionen inte skulle beakta denna synpunkt eftersom stöd C 13/06 inte handlar om samma sak: de åtgärder som undersöks som stöd C 13/06 utgör nytt stöd, medan Alcoa-tariffen är en förlängning av en befintlig åtgärd. Dessutom är den tredje part det gäller inte aluminiumtillverkare och påverkas därför inte av åtgärder till förmån för Alcoa.
- (109) Kommissionen kan inte godta Italiens begäran. Det faktum att Alcoa-tariffen har en annan historisk bakgrund än dessa andra tariffer gör inte de berörda synpunkterna irrelevanta, så länge som de riktar in sig på relevanta frågor såsom huruvida eltarifferna på Sardinien är statligt stöd eller inte, deras bidrag till den regionala utvecklingen och deras inverkan på konkurrensen. Dessutom gäller att inom ramen för en undersökning enligt artikel 88.2 i EG-fördraget behöver en tredje part inte påverkas direkt och individuellt av den åtgärd som synpunkter lämnas på.

5. SYNUNKTER FRÅN ITALIEN

5.1 Stöd C 38/A/04

5.1.1 Tariffen kompenserar ett marknadsmisslyckande

- (110) Italien påpekar att elmarknaden i EU ännu inte är fullt konkurrensutsatt, vilket även kommissionen har medgett. Företagen, särskilt energiintensiva företag, kan inte handla el på jämförbara villkor i de olika medlemsstaterna.
- (111) Trots avreglering av sektorn finns det i Italien strukturella brister (såsom otillräckliga anslutningar) som leder till högre energipriser och en koncentrerad marknadsstruktur som gör det svårt för tänkbara kunder att välja elleverantör. Problemen är särskilt markanta på Sardinien där det endast finns två leverantörer. Italien hävdar därför att en särskild tariffordning som återspeglar efterfrågeprofilen bör anses vara motiverad som en regleringsåtgärd för att stimulera de mekanismer som skulle fungera på en fullt konkurrensutsatt marknad. Italien hävdar att åtgärden återställer de gemensamma spelreglerna mellan energiintensiva företag med verksamhet i olika medlemsstater.

⁽⁵²⁾ Ärende E 24/95 Garantiordningar i Neue Länder, kommissionens beslut SG(96) D/5500 av den 18 juni 1996 och SG(98) D/54570 av den 11 november 1998.

⁽⁵³⁾ EUT C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽⁵⁴⁾ Se fotnot 34.

⁽⁵⁵⁾ Före uppdelningen berörde stöd C 38/04 även andra mottagare: Portovesme (zink), ILA (aluminiumprodukter) och Euroallumina (aluminium).

⁽⁵⁶⁾ Stöd C 13/06 gäller utökning av Alcoa-tariffen till att omfatta Portovesme, ILA och Euroallumina enligt artikel 11.12 i lag nr 80/2005.

5.1.2 Tariffen utgör inte statligt stöd

- (112) I fråga om Alcoa konstaterar Italien att kommissionen hade förklarat att den ursprungliga Alumix-tariffen enligt 1995 års dekret inte utgjorde statligt stöd med hänvisning till att den hade en objektiv koppling till smältverkets förbrukningsmönster och avspeglade den specifika karaktären hos tillgång och efterfrågan på energi i de berörda regionerna.
- (113) Enligt Italien är 2004 års dekret baserat på samma faktiska omständigheter som gjorde att kommissionen slöt sig till att det inte förekom något statligt stöd, samtidigt som den aktuella krisen i metallsektorn på Sardinien beaktades. Italien anser att skillnaden mellan den gamla och den nya ordningen endast gäller tariffens struktur. Italien vidhåller att dessa ändringar blev nödvändiga efter införandet av den inre energimarknaden och för att garantera att tariffen är neutral.
- (114) Italien hävdar särskilt att Alcoa-tariffen inte omfattas av förbudet enligt artikel 87.1 i EG-fördraget, eftersom den inte inbegriper överföring av statens medel och inte kan snedvrída konkurrensen och påverka handeln inom gemenskapen. Det faktum att tariffordningen inte utgjorde stöd var skälet till att Italien inte ansåg det nödvändigt att anmäla 2004 års dekret. Italien hävdar att landet ändå efter att den grundliga undersökningen inletts upphörde att tillämpa 2004 års dekret i fråga om Alcoa.

5.1.3 Inga statliga medel

- (115) Vad beträffar inblandning av statens medel vidhåller Italien att tariffordningen är fullt förenlig med den ordning som domstolen i domen *PreussenElektra* förklarade vara fri från inblandning av statliga medel. Kompensationsfonden agerar som ett tekniskt redovisningsorgan för ordningen och kan inte fritt disponera de finansiella medel som den hanterar. Det faktum att AEEG och finansministeriet utövar kontroll över kompensationsfondens verksamhet betyder inte att staten fritt kan disponera dessa medel.

5.1.4 Ingen inverkan på handeln

- (116) Vad beträffar inverkan på handeln inom gemenskapen använder Italien samma motiveringar som Alcoa hänvisade till (se skälen 86 till 90).

5.1.5 Sardinien-tariffen är förenlig med reglerna om regionalstöd

- (117) Enligt Italien kan tariffen som tillämpas på Sardinien i alla händelser anses vara förenlig med den gemensamma marknaden som regionalstöd, av nedanstående skäl. Briserna på elmarknaden på Sardinien utgör en regional nackdel som tariffen är avsedd att avhjälpa. Tariffen har positiva följder för sysselsättning och upprätthållandet av den sociala och ekonomiska strukturen på ön. Den är

proportionerlig mot de nackdelar som mottagaren ställs inför, den är kortfristig och den är av övergångskaraktär.

5.2 Stöd C 36/B/06

5.2.1 Inget statligt stöd

- (118) Italien bedömde att det inte var nödvändigt att enligt reglerna om statligt stöd anmäla förlängningen av tariffen enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005, med hänvisning till att åtgärden fortfarande inte utgör statligt stöd. Italien anser således att förlängningen av en åtgärd som inte är statligt stöd inte kan likställas med förlängningen av en stödåtgärd eftersom endast den senare kan betraktas som nytt stöd.
- (119) Liksom Alcoa vidhåller också Italien att Alumix-beslutet inte är tidsbegränsat. Enligt Italien var detta meningen och visar att även kommissionen medger att tariffen behöver vara en långfristig åtgärd. Italien motiverar detta påstående genom att hänvisa till det skäl i Alumix-beslutet där kommissionen förklarar att omstruktureringen och återställandet av Alumix lönsamhet säkerställer att dessa områden kan utvecklas på lång sikt, och inte bara tillfälligt.

5.2.2 Ingen fördel, inga statliga medel och ingen inverkan på handeln

- (120) Italien vidhåller att tariffen inte medför någon fördel, med hänvisning till samma argument som Alcoa använde (se skälen 80 till 85), att den inte har någon inverkan på handeln (se skälen 86 till 90) och att den inte inbegriper någon överföring av statens medel (se skäl 115).
- (121) Italien hänvisar till att elproduktionen på Sardinien går på överkapacitet och understryker att Alcoa i en sådan situation normalt skulle ha en stark förhandlingsposition och kunde få ett konkurrenskraftigt pris som ligger strax över leverantörens marginalproduktionskostnader. Det faktum att detta inte är möjligt på Sardinien beror enligt Italien på att den dominerande operatören kan sätta priserna på Sardinien och inte har något kommersiellt intresse av att sälja till ett lägre pris, med vetskap om att Alcoa inte kan köpa sin el på något annat håll. Dessutom kan båda operatörerna (Enel och Endesa, numera E.ON⁽⁵⁷⁾) på grund av duopolsituationen ha haft intresse av att debitera ett pris som är högre än det ekonomiskt optimala priset, för att inte föregå med "dåligt exempel" för övriga delar av Italien. Mot bakgrund av att det tidigare monopolet Enel fortfarande har ett starkt marknadsinflytande⁽⁵⁸⁾ sluter Italien sig till att det inte finns någon väsentlig skillnad mellan det pris som beviljas Alcoa i

⁽⁵⁷⁾ Efter att Enel förvärvat Endesa såldes Endesas tillgångar i Italien till E.ON (se koncentrationsbeslut M 5171 av den 13 juni 2008), http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m5171_20080613_20310_en.pdf.

⁽⁵⁸⁾ Enels möjlighet att påverka priserna i flera italienska regioner erkändes i utredningen *Indagine conoscitiva sullo stato della liberalizzazione dei settori dell'energia elettrica e del gas* som AEEG och den italienska konkurrensmyndigheten genomförde gemensamt 2004.

en monopolsituation (och som har godtagits av kommissionen i Alumix-beslutet) och den tariff som tillämpas under de aktuella och mycket bristfälligt fungerande marknadsomständigheterna.

- (122) Italien godtar inte heller hänvisningen till genomsnittliga Ipx-priser och använder samma argument som beskrivs i skäl 83.

5.2.3 Åtgärden är inte olaglig

- (123) Italien hävdar också att de ekonomiska grunderna för Alumix-beslutet inte har ändrats över åren. Förlängningen av tariffen innebar inte något nytt och därför kan den inte anses utgöra nytt stöd. Enligt Italien är det också fel att kategorisera åtgärden som olagligt stöd.

5.2.4 Tariffen är motiverad

- (124) Italien anser att kommissionen vid sin bedömning även borde beakta slutsatserna i högnivågruppens första rapport om konkurrenskraft, energi och miljö, i vilken det omnämns två nya faktorer som under de senaste åren har begränsat aluminiumproduktionen, nämligen globaliseringen av referensmarknaden för aluminium och inrättandet av den inre marknaden för energi.

- (125) Särskilt gäller att frågan om de höga elkostnaderna för aluminiumtillverkning på Sardinien och i Venetien, en faktor som erkänns i Alumix-beslutet, är utan lösning sedan 1996. Det faktum att dessa frågor kvarstår motiverar en förlängning av tariffen, som i alla händelser var avsedd som en långfristig åtgärd för att gynna den industriella utvecklingen. Italien påpekar att också de övriga omständigheterna som kommissionen tog hänsyn till i Alumix-beslutet har förblivit oförändrade, särskilt aluminiumsmältverkens säregna förbrukningsmönster och den otillräckliga avregleringen av elmarknaden.

- (126) Italien konstaterar att så länge som marknaden inte är fullt avreglerad är det nödvändigt att förlänga de förmånliga eltarifferna och liknande instrument som andra medlemsstater har infört för att säkerställa och förbättra den europeiska industrins konkurrenskraft.

- (127) Enligt Italien är den enda långsiktiga lösningen för att minska elkostnaderna att man bygger upp tillbörlig infrastruktur för elproduktion och elanslutningar, för att effektivt öppna marknaden för nya aktörer. Italien hänvisar

till Galsi-gasledningen som kommer att leda naturgas från Algeriet till Europa via Sardinien samt Sapei-undervattenskablar som förbättrar anslutningarna till det italienska fastlandet. Denna infrastruktur är för närvarande i konstruktionsfasen. Italien hävdar därför att tarifferna måste finnas kvar tills infrastrukturen har färdigställts.

- (128) Italien betonar också att det aktuella ärendet inte kan jämföras med stöd C 34/02, som hänvisades till i 2006 års beslut om att inleda ett förfarande för att antyda att kommissionen redan hade konstaterat att bristfällig elanslutningskapacitet inte utgör en regional nackdel för Sardinien. Enligt Italien gäller det nämnda ärendet stöd för små och medelstora företag, som inte är storförbrukare av energi och därför inte drabbas av bristen på lämplig energiinfrastruktur och bristfälligt fungerande elmarknad på Sardinien på samma sätt som företag av typen Alcoa.

- (129) Italien påpekar också att högnivågruppen är medveten om behovet att hålla kvar energiintensiva industrier såsom järnmetallindustrin och icke-järnmetallindustrin inom EU ⁽⁵⁹⁾ genom att förbättra deras konkurrenskraft och särskilt gynna deras tillgång till el till konkurrenskraftiga priser.

- (130) Italien lämnar en utförlig beskrivning av åtgärder som vidtagits av andra medlemsstater (särskilt Tyskland, Spanien, Frankrike, Finland och Grekland) för att sänka de energiintensiva industriernas elkostnader och avvärja omlokalisering till länder utanför EU. Italien påpekar att sådana åtgärder kan vidtas i olika former men att de ger samma ekonomiska verkan som den italienska förmånliga tariffen, och betonar att det vore önskvärt att EU harmoniserar dessa åtgärder för att skapa gemensamma spelregler mellan europeiska industrier och deras konkurrenter i tredje länder. De åtgärder som Italien har vidtagit bör dock inte på kort sikt ses som stöd och bör bedömas enligt samma måttstock som de åtgärder som vidtagits i andra medlemsstater.

6. BEDÖMNING AV STÖDET

6.1 Undersökningens tidsmässiga och materiella tillämpningsområde

- (131) Kommissionen anser det nödvändigt att först klargöra undersökningens tidsmässiga och materiella tillämpningsområde såsom det definieras i besluten om att inleda ett förfarande.

⁽⁵⁹⁾ Samråd med allmänheten om den europeiska metallindustrins konkurrenskraft efter inverkan av tillgången till råmaterial och energi: http://ec.europa.eu/enterprise/non_ferrous_metals/consultation.htm

6.1.1 Förfarandet år 2004 (stöd C 38/A/04)

- (132) Behovet av ett sådant klargörande härrör från det faktum att när 2004 års dekret trädde i kraft i april 2004 omfattades den förmånliga tariffen för Alcoa av ett godkännande av statligt stöd (Alumix-beslutet) fram till december 2005 ⁽⁶⁰⁾.
- (133) På grund av den tidsmässiga överlappningen mellan Alumix-ordningen och de bestämmelser som granskades 2004 är det nödvändigt att klargöra huruvida 2004 års beslut att inleda ett förfarande ifrågasatte det faktum att Alcoa-tariffen förlängdes till att gälla efter Alumix-ordningens ursprungliga giltighetstid (från och med den 1 januari 2006) eller om beslutet även ifrågasatte själva Alumix-ordningen under perioden mellan april 2004 och december 2005 på grund av ändringar av finansieringsmekanismen.
- (134) En ingående granskning av själva beslutet visar att det på en allmän nivå ifrågasätter den nya tariffordning som infördes genom 2004 års dekret till förmån för de berörda mottagarna (Portovesme Srl, ILA Spa, Euroallumina Spa och Alcoa) men att det inte kan tolkas som ett ifrågasättande av Alumix-ordningen i sig. Denna slutsats kan motiveras med nedan anförda observationer.
- (135) För det första bedöms den aktuella åtgärden på en allmän nivå utan någon åtskillnad mellan mottagare. Särskilt gäller att Alcoas speciella rättsliga position som förmånstagare av den godkända Alumix-tariffen varken beskrivs eller bedöms i detalj.
- (136) För det andra kan kommissionens observationer om den väsentliga skillnaden mellan Alumix-ordningen och den nya tariffordningen ⁽⁶¹⁾ endast påvisa att slutsatserna rörande Alumix inte kan extrapoleras till den nya tariffordningen på grund av att finansieringsmekanismen inte är densamma.

⁽⁶⁰⁾ Enligt Italien tillämpades 2004 års dekret de facto aldrig på Alcoa eftersom företaget kunde fortsätta med att utnyttja tariffen fram till december 2005 på grundval av 1995 års dekret. Det tillkommer inte kommissionens att tolka italiensk lag för att kunna fastställa om så är fallet eller inte, eftersom endast en italiensk domstol kan ge definitivt utslag på denna punkt. Kommissionen noterar dock att 2004 års dekret aldrig upphävdes eller ändrades för att definiera dekretets räckvidd till andra mottagare än Alcoa. I praktiken fortsatte tillämpningen av Alcoa-tariffen på grundval av det regelverk som instiftats av AEEG (och som omnämns i 2004 års beslut om att inleda ett förfarande).

⁽⁶¹⁾ På grundval av tillgänglig information hyser kommissionen tvivel om huruvida den berörda åtgärden kan jämföras med den som kommissionen bedömde och godkände år 1996. Det året var Enel den enda producenten och leverantören av energi i Italien och den förmånliga eltariffen som Enel beviljade Alcoa för Alumix SpA jämfördes med Enels genomsnittliga marginalproduktionskostnader för el under den berörda perioden. Det aktuella ärendet gäller däremot ett fall där de italienska myndigheterna ingriper selektivt på en avreglerad marknad och i fråga om vissa företag, för att kompensera för skillnaden mellan det marknadspris som kan avtalas med en energiproducent och den förmånliga tariff som inrättades 1996.

- (137) För det tredje gäller att om syftet med 2004 års beslut att inleda ett förfarande hade varit att granska den ursprungliga Alumix-ordningen, skulle den rättsliga grunden för att bevilja den ursprungliga ordningen ha omnämnts (1995 års dekret), och det skulle ha förekommit förklaringar till varför tariffordningen i den form den ändrats till genom det nya regelverket medförde att kommissionens slutsatser rörande Alumix slutade gälla innan ordningen hade löpt ut.

- (138) Kommissionen anser därför att 2004 års beslut att inleda ett förfarande för Alcoas del gällde förlängningen av Alumix-ordningen efter att den löpt ut den 31 december 2005. Det tidsmässiga tillämpningsområdet för 2004 års granskning är därför begränsad till den period som inleddes den 1 januari 2006.

- (139) Detta datum hade dock i 2004 års dekret de facto ersatts med lag nr 80/2005 som trädde i kraft den 1 januari 2006 (se skälen 48 och 142). Därför är 2004 års dekret i sak inte relevant för den aktuella undersökningen.

6.1.2 Förfarandet år 2006 (stöd C 36/B/06)

- (140) Ordalydelsen i 2006 års beslut att inleda ett förfarande kräver ingen vidare tolkning: i beslutet ifrågasätts otvetydigt den förlängning av tariffen till 2010 som anges i lag nr 80/2005 ⁽⁶²⁾, inte Alumix-ordningen som sådan.
- (141) Vad gäller det tidsmässiga tillämpningsområdet för 2006 års undersökning noterar kommissionen att det i detta fall inte förekom någon överlappning mellan Alumix-ordningen, som löpte ut i december 2005, och den berörda förlängningen av tariffen som trädde i kraft den 1 januari 2006 (se skäl 48). Detta följer av punkt 132 i rättsens utslag.

6.1.3 Slutsatser om beslutets räckvidd

- (142) Eftersom 2004 års dekret ersattes med lag nr 80/2005 den 1 januari 2006, är 2004 års dekret inte relevant för undersökningen. Undersökningen är därför inriktad på en specifik åtgärd: förlängningen av Alcoa-tariffen från den 1 januari 2006 till den 31 december 2010 genom lag nr 80/2005 tillsammans med de relevanta bestämmelserna som antagits av AEEG. Med tanke på att det endast har förekommit en enda Alcoa-tariff, oavsett vilken rättslig grund beviljandet vilar på, gäller dock att om Italien ska anse att det går att hänvisa till 2004 års dekret för perioden mellan januari 2006 och juni 2007, bör slutsatserna från detta beslut även anses tillämpliga på den åtgärd som infördes genom 2004 års dekret ⁽⁶³⁾.

⁽⁶²⁾ Tillämpat genom AEEG-besluten nr 148/04 och nr 217/05.

⁽⁶³⁾ Oavsett den rättsliga grunden återstår ändringen av den ovan beskrivna administrativa mekanismen, särskilt skäl 42, och därför gäller fortfarande slutsatsen att det förekom en övergång från en reell tariff till ett driftstöd och att det fortfarande är befogat att hantera frågan om nytt stöd.

6.2 Förekomst av statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget

- (143) En åtgärd utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget om den uppfyller samtliga villkor nedan: a) den medför en fördel för mottagaren, b) den beviljas av staten eller med statliga medel, c) den är selektiv och d) den påverkar handeln inom gemenskapen och hotar att snedvrider konkurrensen inom EU.
- (144) Både Italien och Alcoa hävdar att tariffen inte utgör statligt stöd.

6.2.1 Förekomsten av en fördel

- (145) Kommissionen noterar inledningsvis att enligt den tariffordning som fastställs i artikel 11.11 i lag nr 80/2005 ingriper staten för att Alcoa ska få bibehålla ett elpris som är betydligt lägre än det elpris som Alcoa kunde få (och fick) enligt faktiska marknadsvillkor. Om Alcoa hade kunnat få dessa priser från en elleverantör i de berörda regionerna hade det inte funnits något behov av statligt stöd. Varken Italien eller Alcoa bestrider påståendet att de faktiska marknadspriserna i de berörda regionerna är högre än det pris som Alcoa i praktiken betalade tack vare bidraget från kompensationsfonden.
- (146) Vad gäller metoden som Alcoa har föreslagit för att bedöma om det föreligger en fördel (huruvida specialpriset är lägre än det pris som råder på en fullt konkurrensutsatt marknad) måste först konstateras att det resonemanget redan har förkastats i rättsens utslag (punkt 71 i domen). Varken gemenskapens domstolar eller kommissionen beaktar i sin bedömning av förekomsten av en fördel hur situationen skulle se ut på en hypotetisk, bättre fungerande marknad. De villkor som råder på de aktuella berörda marknaderna används genomgående som referens, vilket t.ex. framgår av ärendet med de nederländska växthusodlarna⁽⁶⁴⁾ där kommissionen tillämpade kontrollen av marknadsekonomin funktion för att bedöma förekomsten av en fördel när det gäller vissa gaspriser.
- (147) Dessutom innebär Alcoas argument att om en marknad inte fungerar korrekt så kan en medlemsstat sätta priser som simulerar villkoren vid effektiv konkurrens. Resonemanget går ut på att om en fullt konkurrensutsatt marknad används som referens så medför de av staten satta priserna ingen fördel. Detta resonemang går emot den fastställda principen i gemenskapens rättspraxis enligt vilken "den omständigheten att en medlemsstat genom ensidiga åtgärder försöker anpassa konkurrensvillkoren i en viss näringssektor till de villkor som gäller i andra medlemsstater inte kan fränta dessa åtgärder deras karak-

tär av stöd"⁽⁶⁵⁾. Kommissionen anser att denna princip även kan tillämpas på situationer där en medlemsstat försöker anpassa konkurrensvillkoren till de villkor som råder på en fullt konkurrensutsatt marknad.

- (148) Om man följer Alcoas förslag så skulle ytterligare stöd som beviljas av en medlemsstat för att kompensera skillnaden mellan ett fritt förhandlat pris mellan två marknadsaktörer och det teoretiska pris som eventuellt kunde ha förhandlats fram i en fullt konkurrensutsatt situation, inte utgöra statligt stöd. Detta skulle omintetgöra själva syftet med övervakning av statligt stöd.
- (149) Alcoa vidhåller dock att det är precis denna metod som kommissionen har använt i Alumix-ärendet.
- (150) Kommissionen påminner om att den metod som användes i Alumix-ärendet gällde en mycket specifik situation. I fråga om Alumix beviljades tariffen av Enel, som på den tiden var ett helstatligt monopol, på en elmarknad som ännu inte hade avreglerats⁽⁶⁶⁾. I en sådan situation måste kommissionen avgöra om Enel sålde till ett konstgjort lågt pris eller agerade som en rationell aktör i en marknadsekonomi. Eftersom Enel hade monopol på produktion och leverans av el, fanns det inget konkurrensutsatt marknadspris som kommissionen kunde jämföra med för att bedöma förekomsten av en fördel. Kommissionen använde därför en metod för att fastställa lägsta teoretiska marknadspris som en rationell leverantör skulle vara beredd att bevilja sin "bästa kund" (största användare med enhetliga konsumtionsprofiler) enligt de speciella marknadsförhållandena på Sardinien och i Venetien: en rationell leverantör skulle minst försöka täcka produktions marginalkostnader och en del av de fasta kostnaderna.
- (151) Denna metod kan dock inte tillämpas generellt och utanför sitt sammanhang, i en situation där priserna inte längre sätts av ett statsägt monopol utan i stället förhandlas fritt på marknaden, och Alcoa-priset kan inte längre betraktas som en vanlig affärstransaktion utan utgör i stället helt klart en subventionerad tariff. Som en följd av resonemanget ovan i skäl 39 till 43 utgör ordningen inte längre någon tariff i strikt mening eftersom den inte längre är ett pris som Alcoas leverantör Enel debiterar eller ett nettopris som finansieras av Enel, utan ett "slutpris" som består av återbetalningar från kompensationsfonden och det pris som betalas till Alcoas leverantör. Därför är den analys som fördes i Alumix-beslutet, i vilket Enels agerande undersöktes, uppenbart helt irrelevant vilket också framfördes i rättsens utslag, särskilt i punkt 132.

⁽⁶⁴⁾ Kommissionens beslut 85/215/EEG av den 13 februari 1985 om den förmånstariff som tillämpades på växthusodlare för naturgas i Nederländerna (EGT L 97, 4.4.1985, s. 49).

⁽⁶⁵⁾ Se exempelvis domstolens dom i mål C-372/97, *Italienska republiken mot Europeiska kommissionen*, REG 2004, s. I-3679, punkt 67.

⁽⁶⁶⁾ Det första avregleringsdirektivet direktiv 96/92/EG (se fotnot 21) genomfördes i Italien genom dekret nr 79/1999.

- (152) Eftersom Alumix-kriteriet är irrelevant när det gäller att fastställa huruvida det aktuella tariffsystemet ger Alcoa en fördel eller inte, är även beräkningarna där Italien och Alcoa försöker bevisa att priset fortfarande uppfyller Alumix-kriteriet, eftersom det fortfarande täcker Enels marginalproduktionskostnader, lika irrelevanta.
- (153) Kommissionen anser i alla händelser att beräkningarna från Italien och Alcoa inte korrekt återspeglar det pris som Alcoa "normalt" skulle betala på en fullt konkurrenssatts marknad, även under antagandet – som inte stämmer – att marginalproduktionskostnaderna kan tas som ett lämpligt riktmärke.
- (154) Särskilt gäller att det lägsta IpeX-pris som Alcoa nämnde som ett representativt exempel på vad Alcoa "normalt" skulle betala på en fullt konkurrenssatts marknad (20 euro) motsvarar marginalproduktionskostnaderna vid en baslastenhet (billigaste typen). Emellertid säljs lågt prissatt baslastel endast under perioder med låg förbrukning⁽⁶⁷⁾. När förbrukningen är som högst säljs all genererad el (inbegripet baslastel) till mycket högre priser, eftersom priset sätts av en marginalenhet som tas in vid situationer med medel- till toppbelastning⁽⁶⁸⁾. Alcoa använder inte el endast på tider med låg förbrukning utan dygnet runt. För att få fram ett representativt pris som skäligen återspeglar en fullt konkurrenssatts marknad måste man använda tidsvägt medeltal. Detta medeltal bör inbegripa ett antal lågprislelement för baslasttider men också högprislelement för topplasttider.
- (155) På Sardinien finns ingen tillgång till gas, och priset sätts av koleldade enheter för 80 % av året, medan oljeeldade enheter sätter priset för återstående 20 % av tiden. Även om man använder Alcoas mycket försiktiga uppskattningar av marginalkostnaderna för kol (20 euro per MWh) och olja (60 euro per MWh) blir ett tidsvägt medelvärde omkring 28 euro per MWh, vilket är högre än det pris på 26 euro per MWh som Alcoa för närvarande betalar. Kommissionen anser därför att Alcoa-tariffen åtminstone i fråga om Sardinien ligger under elproducenternas marginalproduktionskostnader och att tariffen i alla händelser inte skulle uppfylla Alumix-kriterierna, om de var relevanta – vilket de inte är.
- (156) Alcoa och Italien hävdar att kommissionen gjorde fel i att föreslå användning av genomsnittliga IpeX-priser som er-

sättning för det marknadspris som stora industriella kunder normalt skulle betala i de berörda regionerna (se skäl 83). Detta är dock en felaktig återgivning av resonemanget i 2006 års beslut om att öppna ett förfarande. I det beslutet var avsikten med jämförelsen mellan de genomsnittliga IpeX-priserna endast att få underlag för tvivlen rörande påståendena om att elpriserna på Sardinien var betydligt högre än i andra regioner i Italien. Kommissionens förslag innebär att skillnaderna i genomsnittliga IpeX-priser mellan regioner kunde vara representativa för skillnaderna i bilaterala priser.

- (157) Däremot lade kommissionen aldrig fram något förslag om att genomsnittliga IpeX-priser kunde användas som en uppskattning det marknadspris som Alcoa kunde ha fått. I föreliggande ärende är det inte nödvändigt att använda någon uppskattning. Alcoa slöt ett avtal med Enel till ett nominellt pris som enligt tillgänglig information i stort sett motsvarar den standardtariff som Enel använder för högspänningsström. Detta avtal är det riktmärke mot vilket den erhållna fördelen ska bedömas och kvantifieras.
- (158) Slutsatsen är att tariffen minskar de avgifter som uppstår till följd av avtalet och som normalt skulle ingå i företagets budget, och i enlighet med etablerad rättspraxis utgör åtgärden därför en ekonomisk fördel för Alcoa⁽⁶⁹⁾. Kommissionen anser att fördelen motsvarar de bidrag som kompensationsfonden betalade till Alcoa och som täckte skillnaden mellan avtalspriset och det förmånliga priset. Denna slutsats gäller Alcoas två smältverk på Sardinien och i Venetien.

6.2.2 Selektivitet

- (159) Eftersom de förmånliga eltarifferna i Italien endast beviljas Alcoa och ett fåtal andra företag på Sardinien, är fördelen selektiv.

6.2.3 Statliga medel och statens ansvar

- (160) Enligt etablerad rättspraxis kan en fördel kategoriseras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget endast om den beviljas direkt eller indirekt genom statliga medel⁽⁷⁰⁾ och kan tillskrivas staten⁽⁷¹⁾.
- (161) Såsom framgår av skäl 43 finansieras den berörda tariffen genom en skattelikhänses avgift som kompensationsfonden tar in genom eltariffens A4-komponent. Denna avgift är obligatorisk genom ett AEEG-beslut som genomför nationell lagstiftning. Kompensationsfonden är ett offentligt organ som har inrättats genom lag och som fullgör sina åligganden enligt exakta instruktioner i AEEG:s beslut.

⁽⁶⁷⁾ Perioder med hög förbrukning är i regel mellan 8:00 och 20:00 vardagar.

⁽⁶⁸⁾ Kraftverken sorteras efter i vilken ordning kapaciteten tas i bruk (*merit order* på engelska), från enheter med de lägsta kortfristiga marginalkostnaderna (de rörliga kostnaderna för elproduktion inklusive kostnaderna för bränsle och CO₂) till enheter med de högsta kostnaderna. Vid en viss given tidpunkt konkurrerar enheterna på grundval av sina marginalkostnader och deras kapacitet tas in enligt enheternas sorteringsordning: först vattenkraft, sedan kärnkraft, gas och olja tills kapaciteten från enheterna motsvarar efterfrågan. Den sista enheten kallas marginalenhet, och den enhetens marginalkostnader sätter priset på el vid den givna tidpunkten (systemets clearingpris).

⁽⁶⁹⁾ Domstolens dom i mål C-241/94, *Frankrike mot kommissionen*, REG 1996, s. I-4551, punkt 34.

⁽⁷⁰⁾ Se t.ex. *PreussenElektra*-domen, punkt 58.

⁽⁷¹⁾ Se t.ex. domstolens dom i mål C-482/99, *Franska republiken mot kommissionen (Stardust Marine)*, REG 2002, s. I-4397, punkt 24.

- (162) Det är också etablerad rättspraxis att intäkterna från en avgift som är obligatorisk enligt nationell lag, och som betalas till ett organ som har inrättats genom lag, utgör statliga medel i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget när de är öronmärkta för finansiering av en åtgärd som uppfyller de övriga villkoren i samma artikel ⁽⁷²⁾.
- (163) Italien och Alcoa hänvisar till domarna *PreussenElektra* ⁽⁷³⁾ och *Pearle* ⁽⁷⁴⁾ för att underbygga sitt påstående om att den aktuella åtgärden inte finansieras med statliga medel. Båda parterna hävdar att de medel som behövs för att finansiera tariffen överförs från privata instanser (elkonsumenterna) till en privat instans (Alcoa), och att statens roll är begränsad till att den antar en lag som föreskriver utbetalning av de belopp som krävs utan någon möjlighet att använda medlen på annat sätt än för att genomföra den lagstadgade ordningen. Italien och Alcoa betonar särskilt att kompensationsfonden inte kan utöva någon kontroll över medlen utan enbart fungerar som en mellanhand.
- (164) I domen *PreussenElektra* ansåg domstolen att en skyldighet för privata elleverantörer att köpa el från förnybara källor till minimipriser som är högre än det verkliga ekonomiska värdet för den typen av el inte utgjorde statligt stöd eftersom åtgärden inte inbegrep någon direkt eller indirekt överföring av statens medel. Enligt Italien och Alcoa kan det berörda ärendet jämföras med *PreussenElektra* i det att medel också överförs från privata instanser (elkonsumenter) till en privat instans (Alcoa) utan att staten utövar någon kontroll över medlen i fråga.
- (165) Kommissionen påminner om att i fråga om *PreussenElektra* överfördes de medel som behövdes för att finansiera åtgärden direkt från elleverantörerna till producenterna av förnybar energi, utan att passera något offentligt organ. Inom det systemet kunde medlemsstatens myndigheter aldrig förfoga över de belopp som överfördes. I föreliggande ärende passerar medlen däremot ett offentligt organ, kompensationsfonden, innan de överförs till slutmottagaren. Rättspraxis i domen *PreussenElektra* omfattar således inte samma slags faktiska omständigheter och är därför inte relevant i föreliggande ärende.
- (166) Domen *Pearle* ger vägledning som är mer direkt relevant för ärendet. Kommissionens tolkning av domen *Pearle* avviker dock från Italiens och Alcoas. I domen *Pearle*
- fastställde domstolen att intäkterna från en avgift som överförs via ett offentligt organ under vissa exakt definierade omständigheter inte utgör statliga medel. I fråga om *Pearle* finansierades åtgärderna helt och hållet av en ekonomisk sektor och enbart på den sektorns initiativ. Medlen samlades in genom en skattelikhande avgift via ett offentligt organ som under hela processen inte hade någon tillgång till medlen. Det fanns dessutom en koppling mellan de enheter som betalade avgiften och de som hade fördel av åtgärden.
- (167) Italien och Alcoa anser att nyckelkriteriet i fråga om *Pearle* är huruvida staten har rätt att förfoga över medlen på annat sätt än att genomföra den lagstadgade ordningen. De hävdar att kompensationsfonden inte har någon bestämmanderätt när det gäller utbetalning av medlen eftersom dessa är öronmärkta för finansiering av tarifferna och aldrig ingår i den offentliga finansieringen. Enligt Italien och Alcoa kan staten därför inte fritt disponera medlen, och de utgör följaktligen inte heller statliga medel.
- (168) Inledningsvis bör det påpekas att även om vissa av *Pearle*-kriterierna subjektivt sett kan anses väga tyngre än andra, finns det inte något sådant begrepp som nyckelkriterium i fråga om *Pearle*. De villkor som räknas upp i domen är kumulativa. Detta är också förstainstansrättens tolkning i målet *Earl Salvat* ⁽⁷⁵⁾, där rätten granskade en skattelikhande avgift mot bakgrund av vart och ett av *Pearle*-kriterierna.
- (169) Före granskningen av kompensationsfondens roll undersökte kommissionen huruvida de övriga *Pearle*-kriterierna har uppfyllts. Det råder inget tvivel om att Alcoa-tariffen, till skillnad från när det gäller *Pearle*-ärendet, inrättades på statens initiativ och inte på initiativ från en ekonomisk sektor. Dessutom gäller att mottagarna i *Pearle*-ärendet också var de enda som bidrog till medlen, dvs. det offentliga organets ingripande åstadkom inte någon fördel som utgör en tilläggsbörda för staten. I föreliggande ärende ligger det finansiella ansvaret för avgiften inte på Alcoa, utan endast på elkonsumenterna. Det går därför inte att hänvisa till rättspraxis i *Pearle*-ärendet oavsett hur man bedömer Alcoas och Italiens argument rörande kompensationsfondens roll som en ren mellanhand för redovisning av medlen.
- (170) I fråga om kompensationsfonden påminner kommissionen om att det enligt etablerad rättspraxis inte bör göras någon åtskillnad mellan fall där stödet beviljas direkt av staten och fall där stödet beviljas av ett offentligt eller

⁽⁷²⁾ Se domstolens domar i mål C-78/76, *Steinike & Weinlig mot Förbundsrepubliken Tyskland*, REG 1977, s. 595, svensk specialutgåva s. 329 och i mål C-47/69, *Frankrikes regering mot kommissionen*, REG 1970, s. 487, svensk specialutgåva s. 449.

⁽⁷³⁾ Se fotnot 45.

⁽⁷⁴⁾ Se fotnot 46.

⁽⁷⁵⁾ Förstainstansrättens dom i mål T-136/05, *Earl Salvat mot kommissionen*, ännu inte offentliggjord, punkterna 137–165.

privat organ som har utsetts eller inrättats av staten ⁽⁷⁶⁾. Huruvida kompensationsfonden har statlig eller privat karaktär är därför inte avgörande när reglerna om statligt stöd tillämpas. Det faktum att kompensationsfonden är ett offentligt organ betyder inte automatiskt att artikel 87 i EG-fördraget kan tillämpas ⁽⁷⁷⁾, och på motsvarande sätt utesluter ett privat organs delaktighet inte i sig att denna artikel tillämpas ⁽⁷⁸⁾.

- (171) Analysen kan dock inte begränsas till kompensationsfondens befogenheter i egenskap av offentligt organ. I stället bör man fastställa huruvida staten mer generellt, antingen direkt eller genom något annat organ som staten har utsett, kan utöva kontroll över de medel som används för att finansiera tariffen. Samma prövning hade gällt om kompensationsfonden hade varit ett privat organ.
- (172) Domstolens nyligen utfärdade dom i målet *Essent* ⁽⁷⁹⁾ ger slutlig vägledning i detta hänseende. I fallet *Essent* hade Nederländerna genom lag infört en extra avgift på elpriserna. Elkonsumenter betalade den extra avgiften till nätoperatörerna, som i sin tur överförde pengarna till ett angivet företag, SEP. Detta företag hade ingen bestämmanderätt rörande förvaltningen av medlen och stod under myndigheternas strikta övervakning. Domstolen slöt sig till att intäkterna från den extra avgiften utgjorde statliga medel eftersom tillägget på elpriset fastslagits i nationell lag och därför utgjorde en skattelikhade avgift och eftersom SEP inte hade rätt att använda intäkterna från avgiften för andra ändamål än de lagstadgade, dvs. medlen stod under fortsatt offentlig kontroll och var därmed tillgängliga för de nationella myndigheterna. Domstolen ansåg att detta var tillräckligt för att medlen skulle betecknas som statliga medel.
- (173) Likheter med det föreliggande ärendet är uppenbara. Den extra avgift på elpriset som används för att finansiera Alcoa-tariffen är lagstadgad, på samma sätt som i *Essent*-ärendets. Kompensationsfonden spelar samma roll som SEP eftersom den centraliserar och förvaltar intäkterna från den skattelikhade avgiften och är föremål för samma begränsningar, dvs. den kan inte använda intäkterna från avgiften för andra ändamål än de lagstadgade

(finansiering av förmånliga tariffer). Staten kan kontrollera och styra användningen av de berörda medlen: kompensationsfonden fullgör sina redovisningsåtaganden enligt exakta instruktioner från AEEG, som agerar inom sina lagstadgade reglerande befogenheter och/eller genom att genomföra nationell lagstiftning (se skälen 26 och 27). Detta betyder att de medel som hanteras av kompensationsfonden hela tiden är under offentlig kontroll.

- (174) Denna analys överensstämmer med kommissionens beslut i ärendet rörande icke-återvinningsbara kostnader i Italien ⁽⁸⁰⁾ där kommissionen ansåg att de medel som kompensationsfonden förvaltar på A6-kontot utgjorde statliga medel.
- (175) I alla händelser fastställde förstainstansrätten i en nyligen utfärdad dom i mål *Iride* ⁽⁸¹⁾ att medel som förvaltas av kompensationsfonden helt uppenbart är statliga medel.
- (176) Högsta domstolen i Italien hade redan fastställt (dom nr 11632/03 av den 3 april 2003) att kompensationsfonden som juridisk person inte är skild från den italienska staten och att medel som överförs till kompensationsfonden ska betraktas som statens egendom även om de härrör från privata instanser och är avsedda för privata företag. I ärendet *Iride* väckte de sökande *Iride SpA* och *Iride Energia SpA* talan inför förstainstansrätten mot ett beslut där kommissionen hade fastställt att medel som kompensationsfonden förvaltar på A6-kontot utgör statliga medel. De sökandes argument var till huvuddelen desamma som *Alcoas*. De sökande bestred motiveringarna i högsta domstolens utslag och hävdade att kompensationsfondens roll endast och enbart är att fungera som en mellanhand mellan privata medborgare som omfattas av en ekonomisk skyldighet och mottagarna av de berörda medlen och att kompensationsfonden i denna roll inte har någon möjlighet att använda de deponerade medlen ens för en kort tid. De sökande hävdade även att rättspraxis enligt domen *PreussenElektra* är tillämplig.
- (177) I sin dom av den 11 februari 2009 hade förstainstansrätten en mycket tydlig ståndpunkt. Efter att förstainstansrätten betonat att det inte ligger inom dess jurisdiktion att bestrida den italienska högsta domstolens tolkning av italiensk lag, bekräftade förstainstansrätten att medlen på kompensationsfondens A6-konto ska betraktas som statliga medel eftersom de inte bara är statens egendom utan även står under statens ständiga kontroll ⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁶⁾ Domstolens dom i mål C-57/86, *Republiken Grekland mot kommissionen*, REG 1988, s. I-2855, punkt 12, *PreussenElektra*, ibid.; domstolens förhandsavgörande i mål C-126/01, *Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie mot GEMO SA*, REG 2003, s. I-13769, punkt 23.

⁽⁷⁷⁾ Domarna *Stardust Marine*, ibid., *Pearle*, ibid. och *Earl Salvat*, ibid. ...

⁽⁷⁸⁾ *Alcoa* hävdar att enligt det tariffsystem som gällde före artikel 11.1. i lag nr 80/2005 hanterades de medel som behövdes för finansieringen av tariffen av privatägda distributörer och att medlen därför inte utgjorde statliga medel. Även om detta tariffsystem inte är föremål för det aktuella förfarandet innebär övervägandena i detta stycke att kommissionen måste förkasta *Alcoas* argument. Det faktum att distributörerna är privata är i sig inte avgörande när det gäller att fastställa de berörda medlens karaktär.

⁽⁷⁹⁾ Dom av den 17 juli 2008 i mål C-206/06, *Essent Netwerk Noord mot Aluminium Delfzijl*, ännu ej offentliggjord, punkterna 69 och 70.

⁽⁸⁰⁾ Kommissionens beslut K(2004) 4333 av den 1 december 2004, stöd nr 490/2000 Italien – icke-återvinningsbara kostnader.

⁽⁸¹⁾ Dom av den 11 februari 2009 i mål T-25/07, *Iride SpA och Iride Energia SpA mot kommissionen*, REG 2009, s. II-245, punkt 39.

⁽⁸²⁾ Ibid., punkt 28.

- (178) Slutsatsen gäller kompensationsfondens A6-konto som används för finansiering av den italienska elsektorns icke-återvinningsbara kostnader. Slutsatsen kan dock logiskt sett utvidgas till A4-komponenten genom vilken den omtvistade tariffen finansieras. Högsta domstolens dom baserades på en analys av kompensationsfondens juridiska person, och domens slutledningar rörande statens egendom är därför tillämpliga på alla medel som deponeras hos kompensationsfonden. Detsamma gäller för förstainstansrättens slutsats att staten kan kontrollera de medel som förvaltas av kompensationsfonden. Den enda skillnaden mellan A6-kontot och A4-komponenten är syftet med de medel som samlas in (att täcka icke-återvinningsbara kostnader i fråga om A6-kontot och finansiering av förmånliga tariffer i fråga om A4-komponenten). De belopp som överförs till Alcoa från A4-komponenten måste därför betraktas som statliga medel.
- (179) Utöver att Alcoa-tariffen finansieras med statliga medel kan den också tillskrivas staten⁽⁸³⁾ eftersom åtgärden har sin rättsliga grund i nationell lagstiftning och i besluten från AEEG som är ett offentligt organ.

6.2.4 Inverkan på handeln och snedvridning av konkurrensen

- (180) När det gäller åtgärdens inverkan på handeln mellan medlemsstaterna och den snedvridning av konkurrensen som följer råder det inget tvivel om att aluminiummarknaden är helt öppen för konkurrens. I sina koncentrationsbeslut har kommissionen konsekvent slutit sig till att den geografiska marknaden för primäraluminium är världsomfattande⁽⁸⁴⁾.
- (181) Som det framgår av skäl 214 anmälde Italien inte förlängningen av Alcoa-tariffen. Enligt etablerad rättspraxis⁽⁸⁵⁾ är kommissionen i fråga om stöd som inte har anmälts inte är skyldig att påvisa följderna av åtgärden: "Om kommissionen i sitt beslut vore tvungen att påvisa den verkliga effekten av det stöd som redan lämnats skulle detta leda till att de medlemsstater gynnas som betalar ut stöd i strid mot anmälningsplikten i artikel 93.3 i fördraget, på bekostnad av dem som i förväg anmäler sina stödåtgärder till kommissionen."
- (182) Således är kommissionen endast skyldig att påvisa de eventuella negativa verkningarna av stödet på handeln och konkurrensen inom gemenskapen.

⁽⁸³⁾ Se domstolens domar i mål C-303/88, *Italienska republiken mot kommissionen*, REG 1998, s. I-1433 och mål C-47/69, *Frankrikes regering mot kommissionen*, REG 1970, s. 4393, svensk specialutgåva s. 449; se också förstainstansrättens dom i mål T-351/02, *Deutsche Bahn mot kommissionen*, REG 2006, s. II-1047.

⁽⁸⁴⁾ Se t.ex. beslut M.2404, *Elkem/Sapa*, av den 26 juni 2001 och beslut M.1663, *Alcan/Alusuisse*, av den 14 mars 2000.

⁽⁸⁵⁾ Domstolens dom i mål C-301/87, *Franska republiken mot kommissionen*, REG 1990, s. I-307, svensk specialutgåva s. 303, punkterna 32 och 33, förstainstansrättens dom i mål T-214/95, *Het Vlaamse Gewest (flamländska regionen) mot kommissionen*, REG 1998, s. II-717, punkt 67 och förstainstansrättens dom av den 15 juni 2000 i mål *Alzetta Mauro m. fl. mot kommissionen*, *ibid.*, punkt 79.

- (183) Kommissionen har tagit hänsyn till Alcoas och Italiens argument att tariffen inte påverkar handeln och inte snedvrider konkurrensen eftersom det inte förekommer några faktiska handelsflöden mellan medlemsstaterna, det är osannolikt att sådana kommer att uppstå i en förutsägbar framtid (se skälen 86 till 88), och eftersom tariffen inte skadar Alcoas europeiska konkurrenter på grund av aluminiumsektorns särdrag (se skäl 89).

- (184) Här bör noteras att kommissionen i sin beslutspraxis och domstolen i sin rättspraxis aldrig har godtagit att avsaknaden av faktiska handelsflöden är ett tecken på att en stödåtgärd inte har någon inverkan på handeln inom gemenskapen. Domstolen har i själva verket konsekvent fastställt att stöd till ett företag kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen även om det mottagande företaget inte deltar i handeln inom gemenskapen. När en medlemsstat beviljar stöd till ett företag kan den inhemska produktionen upprätthållas eller ökas med hjälp av stödet så att företag som är etablerade i andra medlemsstater har sämre möjligheter att exportera sina produkter till marknaden i den medlemsstaten⁽⁸⁶⁾.

- (185) Det är dessutom inte ovanligt att det finns ett mönster med minskad produktion i EU och ökad import från tredje länder och samtidigt begränsade eller inga handelsflöden mellan medlemsstaterna, ett mönster som de facto är typiskt inom sektorer som har strukturella svårigheter och/eller är föremål för ett starkt konkurrenstryck. Sådana sektorer är särskilt känsliga för åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att förbättra den inhemska industrins konkurrensställning.

- (186) Argumentet att den blygsamma tillverkningen av primäraluminium i Italien inte kan påverka referenspriset saknar relevans. Förekomsten av ett referenspris för aluminium som inte enkelt låter sig påverkas av produktionsförhållandena i en enskild medlemsstat utesluter inte att det kan förekomma intensiv konkurrens mellan företag som är belägna inom EES och säljer på den världsomfattande aluminiummarknaden. Det är sannolikt att stöd till Alcoas smältverk i Italien inte leder till att Alcoa kan sänka världspriset på aluminium och tränga bort konkurrenter från marknaden eller att andra europeiska tillverkare inte kan fortsätta sin verksamhet så länge de på ett lönsamt sätt kan sälja till världspris. De vinster som Alcoa gjorde i Italien tack vare den subventionerade eltariffen stärkte dock generellt sett företagets konkurrensställning. Exempelvis kan ackumulerade kapitalreserver användas för att överta konkurrenter och öka marknadsandelen.

⁽⁸⁶⁾ Domstolens dom i mål C-102/87, *Franska republiken mot kommissionen*, REG 1998, s. 4067, punkt 19, domstolens dom i mål C-305/89, *Italienska republiken mot kommissionen*, REG 1991, s. I-1603, punkt 26.

- (187) I motsats till vad Alcoa hävdar kan det faktum att priset som Alcoa betalar i Italien är jämförbart med "typiska" elpriser som aluminiumsmältverken betalar i Europa inte anses utgöra bevis för att de övriga europeiska tillverkarnas intressen inte skulle hotas av den italienska tariffen. I domen i mål C-372/97, *Italien mot kommissionen* ⁽⁸⁷⁾ fastställdes tydligt att ensidiga åtgärder avsedda att anpassa konkurrensvillkoren i en viss medlemsstat till de villkor som råder i andra medlemsstater uppenbarligen påverkar handeln (och därför måste kategoriseras som stöd). Dessutom gäller att vissa kraftförsörjningsavtal som gäller i andra EU-medlemsstater kan ha inslag av statligt stöd, och kommissionen har inlett omfattande undersökningar av flera sådana åtgärder ⁽⁸⁸⁾. Det finns en faktor som Italien och Alcoa inte uttryckligen har nämnt, men kommissionen anser det vara på sin plats att påminna om den i rättspraxis ⁽⁸⁹⁾ väl etablerade principen att olagligt stöd i en viss medlemsstat inte kan motivera att en annan medlemsstat antar en liknande åtgärd.
- (188) Alcoas har nyligen fattat beslut att uppföra ett smältverk på Island (som är ett EES-land) och detta verkar motsäga Alcoas argument om att kapacitet som stängs ned i Italien inte ersätts på annat håll i EU/EES.
- (189) Slutsatsen måste därför vara att den förmånliga eltariff som har beviljats Alcoa sannolikt förbättrar företagets konkurrenstillning jämfört med konkurrerande företag på den inre marknaden. Enligt etablerad rättspraxis ⁽⁹⁰⁾ bör i sådana fall handeln inom gemenskapen anses påverkad och konkurrensen snedvriden.

6.2.5 Slutsatser rörande förekomsten av stöd

- (190) Mot bakgrund av det ovan anförda sluter kommissionen sig till att den förmånliga tariff som har beviljats Alcoa på grundval av artikel 11.11 i lag nr 80/2005 och 2004 års dekret (till den del samma åtgärd kan ha följt av tillämpning av 2004 års dekret under perioden mellan januari 2006 och juni 2007) utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget och därför endast kan godkännas om den omfattas av något av undantagen enligt fördraget.

⁽⁸⁷⁾ Se fotnot 65.

⁽⁸⁸⁾ Se t.ex. kommissionens beslut om att inleda ett förfarande i fråga om reglerade eltariffer i Frankrike (ärende C 17/07, kommissionens beslut av den 13 juni 2007 nr C/2007/2392 (EUT C 164, 18.7.2007, s. 9) och Spanien (ärende C 3/07, kommissionens beslut av den 24 januari 2007, nr C/2007/123/3, (EUT C 43, 27.2.2007, s. 9).

⁽⁸⁹⁾ Domstolens dom i förenade målen 6/69 och 11/69, *kommissionen mot Frankrike*, REG 1969, s. 523, svensk specialutgåva s. 427.

⁽⁹⁰⁾ Se t.ex. domstolens domar i mål 730/79, *Philip Morris Holland BV mot kommissionen*, REG 1980, s. 2671, svensk specialutgåva s. 303, punkt 11 och förenade målen C-393/04 och C-41/05, *Air Liquide Industries Belgium SA mot Ville de Seraing och Province de Liège*, REG 2006, s. I-5293.

6.3 Kategorisering av den nya åtgärden som nytt eller befintligt stöd

- (191) Punkt 132 i rättens utslag innebär en obestridd bekräftelse av kommissionens preliminära slutsats att tariffen bör betraktas som nytt stöd: "det måste anses att den aktuella åtgärden inte kan betraktas som befintligt stöd, inte enbart för att den omfattar en period som inte är densamma som den som undersöks i Alumix-beslutet, utan också för att den inte längre består av att Enel tillämpar tariffen enligt 1995 års lagdekret, som motsvarade en marknadstariff, utan av att kompensationsfonden beviljar en återbetalning från allmänna medel i syfte att kompensera för skillnaden mellan den tariff som Enel debiterar och tariffen enligt 1995 års lagdekret i den form den förlängdes genom 2005 års lagdekret" (icke-officiell översättning).
- (192) Eftersom domen (ärende C 194/09) har överklagats anser kommissionen att det här finns skäl att göra en grundlig analys av frågeställningen mot bakgrund av artikel 1 b i förordning (EG) nr 659/1999 som innehåller en förteckning av alla kategorier av befintligt stöd.
- (193) Det står utom tvivel att åtgärden i fråga inte trädde i kraft innan Italien anslöt sig till EU (punkt i i den nämnda artikeln), att den inte anses ha blivit godkänd på grund av att kommissionen inte har fattat beslut inom de föreskrivna tidsfristerna för förfaranden (punkt iii) och att den inte kan anses utgöra befintligt stöd på grund av att begränsningsperioden har löpt ut (punkt iv) ⁽⁹¹⁾.
- (194) I artikel 1 b v andra meningen i förordning (EG) nr 659/1999 konstateras följande: "När vissa åtgärder blir stöd sedan en verksamhet har liberaliserats genom gemenskapslagstiftning, skall sådana åtgärder inte betraktas som befintligt stöd efter det datum som har fastställts för liberalisering.". I beslutet om att inleda ett förfarande hänvisar kommissionen inte till denna bestämmelse för att sluta sig till att Alcoa-tariffen utgör nytt stöd. För fullständighetens skull och eftersom elsektorn avreglerades för slutanvändare inom industrin efter godkännandet av den ursprungliga Alumix-tariffen, som inte utgjorde stöd, har kommissionen undersökt frågan om huruvida avregleringen kan vara relevant för att kategorisera tariffen som befintligt eller nytt stöd. Alcoa hävdar att så inte är fallet. Kommissionen delar Alcoas uppfattning ⁽⁹²⁾. Tariffen blev inte statligt stöd som resultat av att elsektorn öppnades upp för konkurrens, eftersom den referensram som ska användas för bedömning av stödet till Alcoa inte är elmarknaden (där Alcoa inte är verksam) utan marknaden för primäraluminium. Det finns dessutom inget orsakssamband mellan avregleringen av elsektorn och beslutet att finansiera tariffen genom en obligatorisk avgift.

⁽⁹¹⁾ Denna definition har i alla händelser som enda syfte att begränsa det tidsmässiga tillämpningsområdet för återvinning av oförenligt stöd och har därför ingen relevans i detta skede av bedömningen.

⁽⁹²⁾ Därför behöver kommissionen inte undersöka de rättsliga argument som Alcoa lagt fram för att motivera denna slutsats, se skäl 95 och 96 ovan.

(195) I sina synpunkter hävdar Alcoa att även om man (hypotetiskt) antar att tariffen hade blivit stöd, skulle detta ha skett genom en förändring av marknadsvillkoren eller andra yttre omständigheter, dvs. till följd av den gemensamma marknadens utveckling. Detta skulle berättiga en kategorisering som befintligt stöd. Kommissionen har därför undersökt huruvida artikel 1 b v första meningen i förordning (EG) nr 659/1999 kan tillämpas på det föreliggande ärendet. Enligt den bestämmelsen kategoriseras åtgärder som har blivit stöd "på grund av utvecklingen av den gemensamma marknaden, utan att medlemsstaten företagit någon ändring" som befintligt stöd.

(196) Kommissionen har inte kunnat konstatera någon utveckling av den gemensamma marknaden som motsvarar domstolens definition⁽⁹³⁾ ("ändring av det ekonomiska och rättsliga sammanhanget inom den sektor som berörs av den ifrågavarande åtgärden") och som kunde ha lett till att tariffen blev stöd. Alcoa har inte heller kunnat konstatera någon sådan förändring eller påvisa något orsakssamband med ändringen av tariffens karaktär. Även om den gemensamma marknaden skulle ha utvecklats – vilket förnekas – skulle detta inte vara relevant för bedömningen av den berörda åtgärden eftersom stöd som klassificerats som befintligt stöd på grund av en hypotetisk utveckling av den gemensamma marknaden kan inte behålla klassificeringen efter att medlemsstaten har infört en senare betydande ändring av åtgärden (en finansieringsmekanism som baseras på statliga medel), bl.a. med hänvisning till det andra kriteriet i artikel 1 b v, första meningen, i förordning (EG) nr 659/1999. Eftersom den period som granskas i det aktuella förfarandet följer efter denna förändring, kan utvecklingen av den gemensamma marknaden inte ha någon relevans för bedömningen. Likaså vore en utvecklingsfaktor som börjar gälla efter införandet av den nya finansieringsmekanismen också irrelevant, eftersom åtgärden redan skulle ha utgjort statligt stöd vid den tidpunkt då utvecklingen ägde rum. Alcoas påstående kan därför förkastas.

(197) Slutligen har kommissionen undersökt huruvida Alcoa-tariffen kan anses utgöra befintligt stöd på grundval av artikel 1 b ii i förordning (EG) nr 659/1999 rörande "godkänt stöd, det vill säga stödordningar och individuella stöd som har godkänts av kommissionen eller rådet". Alcoas och Italiens argument bygger på att godkännandet av Alumix-tariffen gäller obegränsat, vilket gör Alcoa-tariffen till befintligt stöd på grundval av ovannämnda bestämmelsen.

(198) Alcoa och Italien hävdar att Alumix-beslutet inte var tidsbegränsat (se skälen 93 och 119). De hävdar att kommissionen i Alumix-beslutet har konstaterat att Alcoa-tariffen inte någonsin var en stödåtgärd. Dessutom anser de att förlängningen av en befintlig stödåtgärd skulle utgöra nytt stöd, men det finns inget nytt stöd där den förlängda åtgärden inte har ansetts utgöra stöd. Kommis-

sionen gör därför nu en ändring av sin bedömning och konstaterar att åtgärden utgör statligt stöd, att den tariff som Alcoa har åtnjutit fram till nu under alla omständigheter ska betraktas som befintligt stöd eller vara berättigad till behandling som befintligt stöd, på grundval av rättspraxis i målet *Belgian Coordination Centres*⁽⁹⁴⁾, och återkrav ska uteslutas (se skäl 94).

6.3.1 Alumix-beslutets tidsmässigtillämpningsområde

(199) Ett kommissionsbeslut med slutsatser om att en viss åtgärd inte utgör statligt stöd är till sin natur tidsbegränsat när slutsatsen att det inte förekommer något stöd baseras på kontrollen av marknadsekonomin funktion och inbegriper en framåtblick rörande marknadsvillkoren, eftersom en sådan bedömning skäligen endast kan göras för en begränsad tidsperiod⁽⁹⁵⁾. Det faktum att det finns en tidsmässig begränsning betyder inte att kommissionen anser att åtgärden måste anses utgöra statligt stöd efter att den period som anges i beslutet har löpt ut.

(200) Alumix-beslutet baserades på ett dekret av den 19 december 1995 där tariffen fastställdes för en period på tio år. I dekretet fastställdes uttryckligen att tariffen upphör att gälla efter den 31 december 2005. I fråga om Alumix genomförde kommissionen en komplex bedömning av priser och trender inom elsektorn över tio år, vilket framgår av de tabeller som ingår i beslutet och som endast fastställer Alcoa-tariffen fram till 2005. Det ligger i sakens natur att sådana priser och trender kan ändras, och kommissionen kunde inte fastställa att det aldrig skulle finnas inslag av statligt stöd, särskilt med tanke på den stegvisa avregleringen av elmarknaderna.

(201) Slutsatserna i beslutet måste därför ses som giltiga endast fram till 2005. Förstainstansrätten tillstod detta helt tydligt i punkterna 105 och 106 i sin dom som bekräftar 2006 års beslut att inleda ett förfarande⁽⁹⁶⁾.

⁽⁹⁴⁾ Se fotnot 48.

⁽⁹⁵⁾ Åtskillnad måste göras mellan de allmänna bedömningskriterier som anges i Alumix-beslutet och tillämpningen av dessa kriterier på ett konkret fall. Enligt de allmänna kriterierna i Alumix-beslutet gäller att i brist på alternativa marknadskanaler och i syfte att inte förvärra en situation med överkapacitet säljer en rationell elleverantör el till sina bästa kunder till ett pris som täcker marginalproduktionskostnaderna plus ett litet bidrag till de fasta kostnaderna. Dessa allmänna kriterier förblir giltiga i den form de fastställdes oberoende av beslutets tidsmässiga tillämpningsområde, och kommissionen har ingen avsikt att i detta sammanhang ifrågasätta dem.

⁽⁹⁶⁾ Se fotnot 40. I punkt 105 konstateras att det framgår tydligt både av ansökan, i vilken konstateras att den tariff som den sökandes anläggningar betalade hade godkänts genom lagdekret av år 1995 och ordalydelsen i det lagdekretet om att "privatisering av [Alumix] kräver stöd från den italienska regeringen [...] för att definiera en energitariff [för de två anläggningarna] med Enel, eventuellt genom att sluta ett framtida långfristigt avtal (10 år) till priser som är konkurrenskraftiga på europeisk nivå och att den metod för hantering av de extra avgifterna [sovrapprezzi] som fastställs i [IPC-beslut nr 13/92] [...] avslutas från och med den 31 december 2005" (ej officiell översättning).

⁽⁹³⁾ Domstolens dom i förenade målen C-182/03 och C-217/03, *Konungariket Belgien mot kommissionen*, REG 2006, s. I-5479.

(202) Italiens påstående om att Alumix-beslutet med avsikt hade gjorts tidsmässigt obegränsat på grund av behovet av en långfristig åtgärd (se skäl 119) måste därför förkastas. Det skäl i Alumix-beslutet som Italien förlitade sig på (omstruktureringen och återställningen av Alumix verksamhet så att den blir livskraftig säkerställer att dessa områden kan utvecklas på lång sikt, inte bara tillfälligt) hänvisar inte till de tariffer som inte konstaterades utgöra stöd utan till andra omstruktureringsåtgärder för Alumix. I skälet i fråga konstateras dessutom enbart att Alumix fortsatta närvaro bidrar till områdenas utveckling på lång sikt, och kan inte tolkas på det sätt som Italien föreslår.

(203) Slutligen och utifrån att Alumix-beslutet upphörde att gälla den 31 december 2005, utgör tariffen som tillämpas från den 1 januari 2006 enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005 nytt stöd till följd av åtgärdens ändrade löptid, i linje med domen *Diputación Foral de Álava* ⁽⁹⁷⁾.

6.3.2 Ändrade omständigheter som påverkar Alumix-beslutets giltighet

(204) Kommissionen har undersökt Alcoa's argument att det inte förekom några "ändrade omständigheter" som skulle ha lett till att Alumix-beslutet upphör att gälla, eftersom varken avregleringen av marknaden eller den roll som tilldelats kompensationsfonden påverkade det pris som Alcoa betalade. Detta pris var samstämmigt med Alumix-kriterierna, vilket betyder att kommissionens slutsats om att det inte förekom något stöd fortfarande gäller fullt ut (se skäl 93).

(205) En undersökning av fakta visar dock att det tariffsystem som kommissionen hade godkänt för Alumix blev föremål för en grundläggande ändring som Alcoa försökte förminska till en rent administrativ detalj, nämligen en övergång från en tariff som beviljats av en elleverantör på marknadsvillkor till en tariff där enbart namnet finns kvar och som subventioneras av staten.

(206) Det är svårt att se att denna ändring endast skulle ha en "rent formell karaktär" eller att den "inte ändrar de godkända tarifferna i sak", eftersom den nya finansieringsmekanismen medförde ändring av de ekonomiska omständigheter som Alumix-beslutet grundades på.

(207) Här behöver bara erinras om att i Alumix-ärendet var bedömningen inriktad på elleverantören Enels agerande. Det förmånliga priset medförde ingen fördel för Alcoa eftersom kommissionen på grundval av kontrollen av

marknadsekonomin funktion ansåg att det var rationellt för Enel att sälja el till det ifrågavarande priset. Kontrollen av marknadsekonomin funktion blir dock meningslös i en situation där tariffen inte längre erbjuds frivilligt av Enel (som erhåller det ordinarie priset) utan är resultatet av en kompensationsbetalning från staten. Med den nya ordningen är det inte längre elleverantörens agerande som bildar frågeställningen.

(208) Dessutom innebär den indexeringsmekanism som infördes den 1 januari 2006 och som medförde ett tak på 4 % för den årliga ökningen av Alcoa-priset (se skäl 49) en ytterligare betydande ändring av den ursprungliga tariffordningen, och denna ändring kan knappast anses vara förenlig med marknaden med tanke på att elpriserna på grossistmarknaden sedan 2005 har stigit konstant.

(209) I motsats till vad Alcoa vidhåller kan det faktum att priset enligt den nya ordningen som Alcoa betalade fram till slutet av 2005 är identiskt med det pris som enligt Alumix-beslutet inte ansågs utgöra stöd, inte motivera slutsatsen att åtgärden inte har varit föremål för betydande ändringar, om yttrandet från generaladvokat Fennelly i målet Italien och Sardegna Lines mot kommissionen ska följas ⁽⁹⁸⁾. I sin bedömning av vad som utgör en betydande ändring av en stödåtgärd konstaterade generaladvokat Fennelly att "[i]nförandet av en helt ny metod att faktiskt tillhandahålla stöd på samma nivå innebar obestriddligen en väsentlig ändring av det ursprungliga stödprogrammet". Den omtvistade tariffen är således helt annorlunda än den ordning som var föremål för bedömning i Alumix-beslutet. Slutledningarna rörande Alumix är därför irrelevanta för det aktuella och förblir det även om man hypotetiskt skulle anta att Alumix-beslutet inte var tidsbegränsat.

(210) Av liknande skäl är domen *Belgian Coordination Centres*, som Alcoa hänvisar till, inte en giltig grund för att begära att samma rättssäkerhetsgarantier ska tillämpas som för befintligt stöd. Den domen gäller ärenden där kommissionen ändrar sin bedömning av en ordning som tidigare hade konstaterats inte utgöra stöd. I punkt 77 fastställer domstolen principen att kommissionen i sådana ärenden måste följa förfarandet för övervakning av befintligt stöd. Denna princip kan dock endast gälla om det inte har gjorts ändringar av själva ordningen. I föreliggande ärende har arrangemangen kring Alcoa-tariffen väsentligen ändrats av medlemsstaten, vilket framgår av skäl 205 till 208. I detta skede avviker kommissionen därför inte från sin tidigare bedömning av samma åtgärd utan bedömer i stället en ny och annorlunda åtgärd.

⁽⁹⁷⁾ Förstainstansrättens dom i förenade målen T-127/99, T-129/99 och T-148/99, *Diputación Foral de Álava m.fl. mot kommissionen*, REG 2002, s. II-1275, punkt 175, omnämnd i punkt 114 i domstolens dom.

⁽⁹⁸⁾ Förenade målen C-15/98 och C-105/99, REG 2000, s. I-8855, punkt 74 i yttrandet.

- (211) De beskrivna ändringarna kan inte särskiljas från den ursprungliga ordningen eftersom de påverkar mekanismen i sak och därför utgör den berörda tariffen stöd i sin helhet, i enlighet med domen i målet Gibraltar⁽⁹⁹⁾.

6.3.3 Slutsatser om kategorisering av tariffen som nytt stöd

- (212) Mot bakgrund av det ovan anförda anser kommissionen att förlängningen av den berörda Alcoa-tariffen utgör nytt stöd från och med den 1 januari 2006, det datum då lag nr 80/2005 trädde i kraft.

6.4 Stödets laglighet

- (213) Enligt artikel 88.3 i EG-fördraget måste medlemsstaterna anmäla alla planer på att bevilja eller ändra stöd och de får inte införa de föreslagna åtgärderna förrän anmälningsförfarandet har lett till ett slutligt beslut.
- (214) Eftersom Italien inte hade anmält artikel 11.11 i lag nr 80/2005 är stödet olagligt.

6.5 Stödets förenlighet

- (215) Trots det allmänna förbudet mot statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget kan ett stöd förklaras förenligt om det omfattas av något av undantagen i fördraget.
- (216) Det statliga stöd som beviljats Alcoa i enlighet med artikel 11.11 i lag nr 80/2005 kan kategoriseras som driftsstöd, som i princip är oförenligt med den gemensamma marknaden. I mål 86/89, *Italien mot kommissionen*, slöt domstolen sig till att stödet i fråga, som hade beviljats utan särskilda villkor och endast enligt de mängder som användes, ska betraktas som driftsstöd till de berörda företagen och att stödet som sådant påverkar handelsvillkoren i en utsträckning som strider mot det gemensamma intresset⁽¹⁰⁰⁾.
- (217) Även i domen *Siemens mot kommissionen* påminde förstainstansrätten om principen att "stöd till driften i princip [inte hör] till tillämpningsområdet för ovan nämnda artikel 92.3 [numera artikel 87.3] [...]. Enligt fast rättspraxis anses nämligen ett sådant stöd snedvrida konkurrensvillkoren i de sektorer inom vilka det beviljats,

utan att som sådant vara ägnat att uppnå de mål som anges i de ovan nämnda undantagsvillkoren"⁽¹⁰¹⁾.

- (218) Det förekommer dock klart definierade situationer där driftsstöd kan beviljas. Särskilt gäller att driftsstöd för miljöändamål kan beviljas enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd för miljöskydd⁽¹⁰²⁾. Driftsstöd kan också undantagsvis godkännas som regionalstöd i stödområden. Kommissionen har bedömt huruvida Alcoa-tariffen kan hänföras till någon av dessa kategorier.

- (219) Kommissionen noterar att det inte finns någon möjlighet att godkänna tariffen som stöd till miljöskydd eftersom tariffen inte är avsedd för miljörelaterade ändamål.

6.5.1 Förenlighet med riktlinjerna för statligt regionalstöd (Sardinien)

- (220) I undantagsfall kan driftsstöd beviljas i stödområden som är stödberättigade enligt undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget. Under den period som granskas var regionen Venetien, där smältverket Fusina ligger, inte berättigad till stöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget. Däremot var regionen Sardinien berättigad till sådant stöd fram till slutet av 2006. Kommissionen har därför undersökt huruvida den förmånliga tariffen för Alcoas smältverk Portovesme kan godkännas enligt 1998 års riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål⁽¹⁰³⁾.
- (221) Enligt punkt 4.15 i riktlinjerna kan driftsstöd i undantagsfall beviljas under förutsättning att i) det är motiverat på grundval av stödets art och dess bidrag till den regionala utvecklingen och under förutsättning att ii) dess nivå är proportionell mot de nackdelar som det är avsett att kompensera för. Det ankommer på medlemsstaten att påvisa nackdelarna och att bedöma deras betydelse. Enligt punkt 4.17 i riktlinjerna ska driftsstöd både vara begränsat i tiden och successivt minska.
- (222) Italien hävdar (se skäl 125) att det ihållande problemet med höga elkostnader för aluminiumtillverkning på Sardinien och i Venetien, som erkänns i Alumix-beslutet, motiverar förlängningen av tariffen.

- (223) I Alumix-beslutet godkändes tariffen för perioden 1996–2005 inte som regionalstöd utan det konstaterades att tariffen inte utgör stöd. Det kan därför inte hävdas att kommissionen i Alumix-ärendet skulle ha konstaterat att driftsstöd var motiverat på regionala grunder.

⁽⁹⁹⁾ Förstainstansrättens dom i förenade målen T-195/01 och T-207/01, *Government of Gibraltar mot kommissionen*, REG 2002, s. II-2309, punkt 111: "Det är således endast när ändringen påverkar själva det materiella innehållet i de ursprungliga bestämmelserna som dessa ska anses omvandlas till nytt stöd. En sådan ändring ska emellertid inte anses föreligga när den nya beståndsdelens klart kan särskiljas från de ursprungliga bestämmelserna."

⁽¹⁰⁰⁾ Se domstolens dom i mål C-86/89 *Italienska republiken mot kommissionen*, REG 1990, s. I-3891 och mål C-301/87, *Franska republiken mot kommissionen*, REG 1990, s. I-307, punkt 50, svensk specialutgåva s. 303.

⁽¹⁰¹⁾ Se förstainstansrättens dom i mål T-459/93, *Siemens SA mot kommissionen*, REG 1995, S. II-1675, punkt 48.

⁽¹⁰²⁾ EUT C 37, 3.2.2001, s. 3 och EUT C 82, 1.4.2008, s. 1.

⁽¹⁰³⁾ Se fotnot 34.

(224) Enligt punkt 2 i riktlinjerna gäller att "[e]tt individuellt stöd för ett särskilt ändamål till ett enda företag eller stöd som är begränsade till en enda verksamhetssektor kan ha betydande effekter på konkurrensen på den berörda marknaden, medan deras effekter på den regionala utvecklingen riskerar att bli alltför begränsade. [...] Följaktligen kommer de undantag som det är fråga om i princip bara att beviljas till förmån för stödordningar som täcker flera sektorer och som i en given region är öppna för alla företag inom de berörda sektorerna". En eltariff som beviljas selektivt till några enskilda företag inom metallsektorn är uppenbart inte i linje med tanken bakom regionalstöd, som är avsett att täcka flera sektorer. Eftersom det inte finns något absolut förbud mot särskilt stöd har kommissionen ändå övervägt om det finns särskilda omständigheter som skulle motivera beviljandet av tariffen.

(225) Kommissionen har särskilt granskat bristerna på den sardiska elmarknaden som de dokumenterats av Italien och Alcoa.

6.5.1.1 Den sardiska elmarknaden i ett italienskt sammanhang

(226) Den italienska elmarknaden är i regel starkt koncentrerad, om än mindre starkt i norra Italien. Den dominerande operatören inom alla områden är det tidigare monopolet Enel, utom på Sardinien där Enel har duopol tillsammans med E.ON. Enel har ett betydande marknadsinflytande och har enligt den italienska konkurrensmyndigheten missbrukat detta under 2004–2005. Elpriserna i Italien är i allmänhet höga, på grund av bränslemixen som i hög grad baseras på fossila bränslen (väsentligen gas), avsaknaden av kärnkraftskapacitet och överbelastade anslutningar med övriga Europa.

(227) På Sardinien, som står för 4,1 % av den installerade nettokapaciteten i Italien⁽¹⁰⁴⁾, produceras el främst i värmekraftverk som eldas med fossila bränslen (kol, eldningsolja, tjära från raffinierier). Ön har ingen infrastruktur för gas.

(228) På Sardinien råder överskott av produktionskapacitet, särskilt i högkostnadssegmentet (oljeeldade anläggningar) på grund av regeringens avbrutna planer på att koncentrera Italiens tunga industri till ön. Detta ledde till att Enel överinvesterade i produktionssanläggningar. Utöver att anläggningarna strukturellt sett är dyrare håller de också snabbt på att bli tekniskt föråldrade. Exporten av el från Sardinien till det italienska fastlandet begränsas också av anslutningens ringa kapacitet⁽¹⁰⁵⁾ som leder till överbelastning.

⁽¹⁰⁴⁾ Källa: Utredningen *Indagine conoscitiva sullo stato della liberalizzazione dei settori dell'energia elettrica e del gas naturale*, maj 2005.

⁽¹⁰⁵⁾ För närvarande ansluts Sardinien till fastlandet via en länk på 270 MWh (SACOI).

(229) De två elföretagen Enel och E.ON har tillsammans en marknadsandel på 95 % av elförsörjningen på Sardinien (cirka 58 % för E.ON och 42 % för Enel). Enligt energisektorns undersökning⁽¹⁰⁶⁾ kan Sardinien i konkurrens-hänseende klassificeras som ett duopol med kollektiv dominans. Marknadskoncentrationen är hög, om än inte den högsta i Italien⁽¹⁰⁷⁾. Eftersom E.ON och Enel kontrollerar praktiskt taget all kapacitet som tas in vid medel- till toppbelastning sätter de priset under nästan alla dygnets timmar. På Sardinien verkar dock situationen vara mindre kritisk än i södra Italien⁽¹⁰⁸⁾ där Enel ensamt sätter priset hela tiden.

(230) De italienska grossistpriserna på el är bland de högsta i Europa⁽¹⁰⁹⁾ och priserna på Sardinien är bland de högsta i Italien. Under 2007 låg det nationella medelpriset (PUN) på 70,99 euro per MWh medan medelpriset inom Sardinienområdet låg på 75,00 euro per MWh, vilket var en nedgång från 80,00 euro per MWh under 2006⁽¹¹⁰⁾. Under 2008 och 2009 började de regionala medelpriserna på Sardinien återigen att stiga. Under första halvan av 2009 hölls priserna på Sardinien kontinuerligt ovanför det nationella genomsnittet (med ett medelpris på 106,60 euro per MWh jämfört med det nationella medelpriset på 60,50 euro per MWh). Det finns inga uppgifter om priserna för bilaterala avtal på Sardinien, eftersom dessa uppgifter inte är allmänt tillgängliga och Italien har valt att inte lämna ut dem (se skäl 63).

(231) Sammanfattningsvis kan konstateras att elmarknaden på Sardinien uppvisar en kombination av problem (av vilka vissa även är typiska för övriga delar av Italien) och dessa kan sammanfattas enligt följande: höga priser, en hög grad av koncentration på marknaden, dominerande operatörens marknadsinflytande, överskott av produktionskapacitet i högkostnadssegmentet, relativt sett ineffektiva anläggningar som håller på att föråldras, ingen tillgång till infrastruktur för naturgas och otillräckliga anslutningar.

6.5.1.2 Bidrag till den regionala utvecklingen

(232) Den första frågan att ta ställning till är huruvida dessa problem allvarligt påverkar den ekonomiska utvecklingen på Sardinien. Elpriserna på ön är höga och anslutningarna är begränsade. I ärende C 34/02⁽¹¹¹⁾ godtog kommissionen inte att bristen på energianslutningar utgör en nackdel för utvecklingen av små och medelstora företag.

⁽¹⁰⁶⁾ Se fotnot 43.

⁽¹⁰⁷⁾ HHI-indexet på Sardinien varierar mellan 3 000 och 3 500, med högre HHI-index i det södra området.

⁽¹⁰⁸⁾ På Sardinien kan E.ON sätta priset för 67 % av tiden och Enel för 29 % av tiden. Om man även beaktar närliggande områden sätter Enel priset i storområdet Macrosud-Sardegna för 63 % av tiden. I regionen MacroSud sätter Enel dock priset för 100 % av tiden.

⁽¹⁰⁹⁾ Under 2007 var exempelvis det genomsnittliga grossistpriset i Italien (för baslastkraft på intradagshandeln på Ipex (Italiens elbörs) 70,99 euro per MWh jämfört med 37,97 euro per MWh på Tysklands EEX-börs och 40,78 euro per MWh på Frankrikes Powernext-börs.

⁽¹¹⁰⁾ 2008 års rapport från AEEG på grundval av data från GME (*Gestore del Mercato Elettrico*).

⁽¹¹¹⁾ Se fotnot 38.

(233) Även om höga elpriser drabbar små och medelstora företag mindre än stora energiintensiva industrier, kan ändå inte en enskild industris välfärd automatiskt likställas med en regions välfärd. Med andra ord kan driftsstöd i en stödregion inte godkännas med hänvisning till svårigheterna inom en viss industri, utan måste kunna påvisas ge ett bestående bidrag till den regionala utvecklingen. Kommissionen anser att Italien inte i tillräcklig grad har bevisat den regionala nackdel som uppstår på grund av situationen på elmarknaden på Sardinien.

(234) Även om man skulle utgå från att det finns en regional nackdel måste riktlinjernas kriterier ändå uppfyllas. Stödet måste ge ett betydande bidrag till den regionala utvecklingen och stå i proportion till de nackdelar som det ska avhjälpa.

(235) I det aktuella ärendet är det osannolikt att ett sådant driftsstöd skulle ge ett betydande bidrag till den regionala utvecklingen. Även om man godtar att bibehållandet av Alcoas smältverk (eller andra mottagare av förmånliga tariffer) på ön skulle bidra till sysselsättningen och bibehållandet av en tillverkningsbas på ön, skulle dessa effekter inte vara bestående. Alcoa hävdar att om tariffen upphör leder det till omedelbar stängning av Portovesme-smältverket. De italienska myndigheterna presenterar tariffen som en tillfällig åtgärd som endast ska gälla till dess att man år 2010 slutför de pågående infrastrukturprojekten inom kraftproduktion och anslutningar (Galsi-rörledningen och Sapei-undervattenskabeln). Frågan är huruvida sådana strukturella utvecklingar är tillräckliga för att göra att elprisnivåerna ska motsvara aluminiumtillverkarnas behov. Kommissionen anser att Sardinien i och med den nya infrastrukturen kommer att kunna producera och sälja el till ungefär samma pris som på italienska fastlandet, vilket betyder att de regionala skillnaderna försvinner. Kommissionen ser dock inte hur dessa projekt kan leda till att elpriserna halveras till 30 euro per MWh vilket enligt Alcoa krävs för att göra smältverket lönsamt.

(236) Kommissionen noterar också att förekomsten av en statlig subvention vars syfte är att sänka elkostnaderna för stora användare inte uppmuntrar elleverantörerna att sänka priserna för att inte mista sina största kunder, och subventionen förebygger inte heller en försämring av deras kostnadsstrukturer. I stället tenderar subventionen att öka leverantörernas incitament att använda sitt marknadsinflytande. Även om det vore så att Alcoa på grund av situationen med överkapacitet normalt kunde få ett konkurrenskraftigt pris om det inte vore för marknadsinflytandet från elleverantörerna (som är intresserade av att hålla priserna höga, se skäl 121 och 99), anser

kommissionen därför att den förmånliga tariffen inte är ett lämpligt instrument för att minska ett sådant marknadsinflytande.

(237) Här bör dock noteras att Alumix-beslutet byggde på det motsatta antagandet, dvs. att stora kunder som Alcoa har marknadsinflytande i form av en stark förhandlingsposition när det gäller Enel, och därför gäller att om Enel hade varit ett privat företag så hade det tvingats att sälja till ett lägre pris.

6.5.1.3 Proportionalitet

(238) Subventionen till Alcoa är mycket högre än någon förekommande skillnad mellan elpriserna på italienska fastlandet och priserna på Sardinien för samma kundkategori. Tariffen är därför inte proportionerlig mot de regionala nackdelar som den är avsedd att avhjälpa.

6.5.1.4 Degressivitet

(239) Regionala driftsstöd måste vara avtagande (se punkt 4.17 i riktlinjerna om regionalstöd). Enligt den indexeringsmekanism som infördes genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005 och enligt AEEG:s tolkning (se skäl 49 och 50 ovan) stiger tariffen årligen med ett visst procenttal som avspeglar trenderna för elpriserna i EU dock med ett tak på 4 %. En sådan tariff är avtagande endast när medelpriserna i EU sjunker i nettotermer räknat (eftersom Alcoa-tariffen inte kan sjunka, endast stiga). I alla andra fall är tariffen progressiv och medför en ökande fördel för Alcoa⁽¹¹²⁾. Av detta följer att Alcoa i en situation med snabbt stigande priser inom EU får ett stöd som efter att den berörda tariffen infördes konstant ökar i reella termer.

6.5.1.5 Slutledningar om stödets förenlighet som regionalstöd för Sardinien

(240) Mot bakgrund av det ovan anförda anser kommissionen att förlängningen av den ifrågasatta tariffen inte kan anses förenlig som regionalstöd enligt 1998 års riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål. Eftersom Sardinien inte omfattas av artikel 87.3 a under hela perioden 2007–2013 behöver inte stödets förenlighet undersökas mot bakgrund av riktlinjerna för statligt regionalstöd för 2007–2013.

⁽¹¹²⁾ Även om man antar att medelpriserna i EU ökar med mindre än 4 % ökar tariffens fördelar för Alcoa ändå i absoluta termer. Om t.ex. Alcoa-priset är 30 euro och medelpriset är 60 euro (fördel: 30 euro) leder en ökning på 3 % till att Alcoa-priset är 30,9 euro jämfört med ett europeiskt medelpris på 61,8 euro (ny fördel: 30,9 euro).

6.5.2 Övriga förhållanden som är relevanta för förenligheten (Venetien och Sardinien)

- (241) Italien och Alcoa har hävdade att Alcoa-tariffen har som syfte att lindra bristerna på elmarknaderna som ännu inte har uppnått konkurrenskraftiga priser. De hävdar att höga energipriser hotar konkurrenskraften hos energiintensiva industrier, inbegripet tillverkningen av primäraluminium. Likaså hävdar de att stödet förhindrar omlokalisering av företag till länder utanför Europa. Stödet anses ha en stimulerande effekt eftersom företaget vid ett motsatt scenario, dvs. frånvaron av stöd, skulle stänga sina smältverk på Sardinien och i Venetien.
- (242) Följande påståenden kan bemötas med ett antal allmänna observationer. Elmarknadernas bristande funktion kan strikt taget inte anses vara ett marknadsmisslyckande eftersom det begreppet hänför sig till oförmågan hos en konkurrensutsatt marknad att i sig leverera ett socialt sett optimalt resultat, medan problemet i det aktuella fallet är att de berörda marknaderna inte är tillräckligt konkurrensutsatta. Lösningen kan ligga i starkare – inte svagare – konkurrens, genom att en verkligt integrerad energimarknad inrättas. De eltariffer som fastställs av staten har i regel motsatt effekt, dvs. de skapar hinder och barriärer för nya aktörer och hindrar på så sätt marknadsintegrering. Kommissionen anser därför att driftsstöd i form av konstgjort låga eltariffer inte är ett lämpligt instrument för att avhjälpa brister på elmarknaderna.
- (243) Det bör även noteras att de ofta citerade slutsatserna från specialinstanser såsom högnivågruppens rapporter om konkurrenskraft, energi och miljö (se skälen 78 och 124) inte innehåller några antydningar om att särskilt statligt stöd bör beviljas för att avhjälpa konkurrensproblem på grund av höga energipriser, utan de ger i stället sitt stöd till full efterlevnad av de tillämpliga reglerna om statligt stöd⁽¹¹³⁾.
- (244) Kommissionen hyste i ärendet Terni tvivel avseende argument av samma typ, dvs. att stödåtgärder motiveras med att man vill undvika omlokalisering av industri till länder utanför EU⁽¹¹⁴⁾, och därför anser kommissionen

att det inte är nödvändigt att i detta beslut göra någon djupare analys av frågeställningen.

- (245) I den aktuella situationen med låga aluminiumpriser på världsmarknaden (orsakad av en världsomspännande nedgång av efterfrågan till följd av den ekonomiska krisen) är Alcoas italienska smältverk eventuellt inte lönsamma eller går med förlust om det inte finns en förmånlig tariff. Det kan inte uteslutas att de stängs ned, även om många andra faktorer kan påverka ett sådant beslut, t.ex. de sociala och miljörelaterade kostnader som stängningen medför eller kostnaderna och tidsramen för att installera ny kapacitet som potentiellt krävs för att undvika förlust av marknadsandelar.

6.5.3 Förslaget om virtuellt kraftverk (Sardinien)

- (246) I en skrivelse av den 19 januari 2007 (nedan kallan 2007 års skrivelse) undersökte kommissionens generaldirektorat för konkurrens möjligheten till övergångsåtgärder för avveckling av tariffen på Sardinien. Den rådande situationen på den sardiska marknaden som delvis är en följd av isoleringen, den begränsade kapaciteten hos anslutningarna med italienska fastlandet och de ogynnsamma konkurrensbetingelserna såg ut att ge grund för ett undantagsbaserat godkännande av ett driftsstöd i form av en förmånlig tariff för en övergångsperiod för avveckling på cirka två år⁽¹¹⁵⁾ i utbyte mot införandet av åtgärder för att stötta konkurrensen på den sardiska marknaden genom att anlägga ett virtuellt kraftverk⁽¹¹⁶⁾. I skrivelsen utesluts uttryckligen smältverket i Venetien⁽¹¹⁷⁾.
- (247) I 2007 års skrivelse fastställdes att ett lämpligt virtuellt kraftverk skulle kunna täcka omkring 25 % av elbehovet på Sardinien genom virtuell produktionskapacitet från tredjepartsleverantörer för en period på minst fem år. I skrivelsen föreslogs vidare att generaldirektoratet för konkurrens snarast skulle inleda samarbete med de italienska myndigheterna för att fastställa de praktiska detaljerna för det virtuella kraftverket.

⁽¹¹⁵⁾ Utdrag ur skrivelsen (icke officiell översättning): "Vi vill betona att det bör stå klart för alla att den gradvisa avvecklingen måste vara strikt begränsad till den tid som krävs för att det virtuella kraftverket ska börja fungera (vilket vi beräknar till cirka två år) och den kommer att vara föremål för principen om att stöd endast får beviljas en enda gång".

⁽¹¹⁶⁾ Det virtuella kraftverket tillhandahåller virtuell produktionskapacitet från dominerande operatörer inom ramen för upphandlingsförfaranden. Virtuella kraftverk används ofta för att främja konkurrensen på grossistmarknaden eftersom de eliminerar den dominerande operatörens incitament att använda sitt marknadsinflytande för att hålla priserna på en hög nivå på spot- och futurmarknaderna. Det pris som ett virtuellt kraftverks kund betalar består av ett strike-pris som normalt återspeglar de rörliga kostnaderna för att producera den berörda kapaciteten plus en premie som fastställs enligt villkoren i upphandlingsreglerna.

⁽¹¹⁷⁾ Följande resonemang används: "Övriga företag som är belägna på fastlandet verkar inte utsättas för något liknande som de exceptionella marknadsförhållanden som råder på Sardinien. Generaldirektoratet för konkurrens anser att det inte finns något skäl att avvika från principerna om statligt stöd."

⁽¹¹³⁾ Högnivågruppen konstaterar t.ex. i sin tredje rapport från februari 2007 att man mot denna bakgrund kan motivera användningen av incitament, inbegripet allmänt riktade subventioner och statligt stöd som ett politikinstrument. De kan främja ansvarsfullt socialt och miljömässigt agerande, regional sammanhållning, hållbar utveckling och kulturell mångfald. De bör dock endast användas där det finns ett klart marknadsmisslyckande, där subventioner visar sig vara det lämpliga instrumentet för att bemöta ett väldefinierat mål av allmänt intresse och där de inte snedvrider konkurrensen eller skadar miljön. Det är motiverat att ingripa om subventionerna underminerar andra politiska mål såsom kampen mot klimatförändringen, Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning, välfungerande energimarknader eller tillgången till råmaterial, utan att uppfylla det ursprungliga målet. (http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg/doc_07:third_report_27_02_2007.pdf).

⁽¹¹⁴⁾ Kommissionens beslut av den 20 november 2007 om det statliga stöd C 36/A/06 som Italien genomfört till förmån för ThyssenKrupp, Cementir och Nuova Terni Industrie Chimiche, skälen 144 och 145.

(248) Italien antog den 9 juli 2009, med betydande fördröjning, de nödvändiga lagbestämmelserna för att ge AEEG fullmakt att inrätta en sådan mekanism. Den 17 augusti 2009 antog AEEG beslut ARG/elt 115/09 om bestämmelser för att genomföra det virtuella kraftverket. De praktiska detaljerna för det virtuella kraftverket är i linje med de kriterier som anges i 2007 års skrivelse. Tariffen bör vara avskaffad tre månader efter att det virtuella kraftverket startats och senast den 31 december 2009.

6.5.3.1 Beskrivning av det italienska virtuella kraftverket

(249) Enligt de detaljerade reglerna från AEEG ska både Enel och E.ON frigöra virtuell produktionskapacitet till operatörer som inte har kopplingar till någotdera företaget. Den kapacitet som ska frigöras (225 MW från Enel och 150 MW från E.ON) fastställdes i förhållande till de två dominerande operatörernas respektive ensidiga marknadsinflytande. Det virtuella kraftverket ska täcka minst 25 % av efterfrågan på el på Sardinien och ska fungera i fem år, till dess att de pågående infrastrukturprojekten för att förbättra elanslutningen mellan Sardinien och det italienska fastlandet har slutförts.

(250) Upphandlingsförfarandena ska vara öppna för marknadsoperatörer som säljer till slutanvändare. De produkter som erbjuds har löptider på ett år och/eller fem år. Avtalen sluts för den period som inleds den 1 januari 2010.

(251) Med tanke på de fysiska begränsningarna hos elnätet på Sardinien har det italienska virtuella kraftverket utformats som ett finansiellt instrument⁽¹¹⁸⁾. När det gäller denna typ av virtuella kraftverk är köparna inte skyldiga att fysiskt sälja den beviljade elen till slutanvändarna. Den ekonomiska uppgörelsen kommer köparna tillgodo när priset på intradagsmarknaden överskrider en viss tröskel. För en befintlig operatör eller en ny aktör som vill utöka sin kundbas är fördelen med att äga kapacitet från ett virtuellt kraftverk att det virtuella kraftverket kan användas som ett säkringsinstrument för (övriga) fysiska transaktioner som genomförs.

(252) Marknadskonkurrensen har fördel av denna typ av virtuellt kraftverk genom att den dominerande operatören mister sitt incitament att använda sitt marknadsinflytande för att hålla priserna på intradagsmarknaden på höga

nivåer, eftersom alla fördelarna från en sådan strategi överförs till det virtuella kraftverkets kunder.

6.5.3.2 Tariffens förenlighet mot bakgrund av det virtuella kraftverket

(253) Även om det virtuella kraftverket förväntas ha en gynnsam effekt på konkurrensen på den sardiska elmarknaden och trots förslaget från januari 2007, har kommissionen slutit sig till att det virtuella kraftverket i detta skede inte är en tillräcklig grund för att stödet ska vara förenligt under en övergångsperiod efter att det virtuella kraftverket inrättats, och ännu mindre för perioden innan det virtuella kraftverket anläggs, av de skäl som anförts nedan.

(254) Kommissionen förnekar inte att en stödåtgärd som består av "avreglering av marknaden" (eller i detta fall en strukturell åtgärd avsedd att förbättra konkurrensen på en marknad som är fortsatt starkt koncentrerad trots att den enligt lagstiftningen är öppen för konkurrens) under exceptionella omständigheter kan utgöra grunden för att ett statligt stöd ska vara förenligt. I detta särskilda fall har kommissionen beaktat konkurrensproblemets karaktär på den sardiska elmarknaden⁽¹¹⁹⁾, orsakssambandet mellan detta problem och stödet och det virtuella kraftverkets effektivitet som ett korrigerande instrument.

(255) För det första vad gäller konkurrensproblemets karaktär på Sardinien bör följande noteras. De höga priserna på Sardinien är följden av en kombination av faktorer: otillräckliga anslutningar, den lokala produktionsportföljens kostnadsstruktur och de två största elproducenternas marknadsinflytande. Det faktum att ön har otillräcklig elanslutning är inte ett avregleringsproblem utan en följd av det geografiska läget. Ett stort antal EU-länder har öar och nästan alla medlemsstater har öar där elanslutningarna är bristfälliga eller saknas helt. Produktionsportföljens kostnadsstruktur är inte direkt kopplad till hur elmarknaden fungerar eller det sätt som dominerande operatörer utövar sitt marknadsinflytande. Däremot är den beroende av tillgången på primära energiresurser och övriga fysiska och geografiska begränsningar som påverkar producentföretagens investeringsbeslut. Slutligen gäller att en starkt koncentrerad marknadsstruktur sannolikt är mera regel än undantag när det gäller öar. Den enda konkurrensfaktorn som kan påvisas är duopolet, i den mån det potentiellt uppmuntrar de dominerande operatörerna att sätta höga priser. Duopolet är dock endast en av de faktorer som bidrar till den höga prisnivån på Sardinien.

⁽¹¹⁸⁾ Det virtuella kraftverket har formen av ett avtal som ger köparen rätt att automatisk erhålla skillnaden, när den är positiv, mellan det pris som betalas till producenter på Sardinien på intradagsmarknaden och strike-priset. Köparen erlaggar till säljaren en premie som fastställts genom upphandlingsförfarandet och mottar från försäljaren skillnaden, när den är positiv, mellan priset på intradagsmarknaden och strike-priset.

⁽¹¹⁹⁾ För detta har kommissionen förlitat sig på den analys som AEEG har fört fram i sina rapporter.

- (256) Kommissionen har för det andra undersökt förekomsten av ett orsakssamband mellan de förmånliga tarifferna och förhållandena på den sardiska marknaden. Dessa tariffer var aldrig avsedda att påverka konkurrenssituationen på Sardinien, mot bakgrund av att de sardiska tariffer som Italien anmälde endast understödde en begränsad konsumentkrets som i själva verket bestod av de konsumenter som hade den bästa förhandlingspositionen. Italien har själv medgett att syftet med Alcoa-tariffen var att få priset som Alcoa betalar på Sardinien i linje med de priser som erbjuds till aluminiumtillverkare i övriga europeiska länder.
- (257) Det berörda stödet har snarast förstärkt situationen som uppstått till följd av duopolet inom elproduktionen. I och med systemet med kompensationsbidrag – den berörda åtgärden – fanns det inte några incitament för Alcoa att bygga på sin egen styrka som köpare för att sänka elkostnaderna, eftersom Alcoas intresse att få el till lägsta kostnad uppfylldes genom kompensationsbidragen, inte av att Alcoa utnyttjade sin förhandlingsposition på detaljhandelsmarknaden som en stor elförbrukare på Sardinien. Genom att kompensationsbidragen kan ha minskat Alcoas incitament att söka andra elkällor än de som erbjöds av den dominerande operatören kan bidragen i viss utsträckning ha haft en negativ inverkan på konkurrensen på detaljhandelsmarknaden, till nackdel för alla elkonsumenter eftersom bidragen tenderade att förstärka den dominerande operatörens ekonomiska ställning.
- (258) För det tredje ser det ut som att den förväntade gynnsamma inverkan av det virtuella kraftverket på de aktuella konkurrensförhållandena på Sardinien inte är proportionell mot det beviljade stödets omfattning och intensitet. Stödåtgärdens inverkan på den sardiska marknaden verkar vara rätt begränsad. Stödet påverkar endast de dominerande operatörernas agerande, eftersom ett finansiellt virtuellt kraftverk i den form det inrättats i Italien inte kan påverka anslutningarna eller produktionskostnaderna och, till skillnad från ett internt avtal (tolling agreement), inte är utformat för att leda till ändringar av marknadsstrukturen när det gäller produktionsmixen.
- (259) För det fjärde snedvrider stödet konkurrensen på marknaden för primäraluminium samtidigt som det virtuella kraftverket leder till en viss förbättring när det gäller konkurrensen på en annan marknad, nämligen elsektorn. Det virtuella kraftverket kan av naturen inte ha någon direkt inverkan på aluminiummarknaden.

6.5.4 Slutsatser om stödets förenlighet (Venetien och Sardinien)

- (260) Mot bakgrund av det ovan anförda anser kommissionen att den tariff som tillämpas på Alcoas smältverk i Venetien och på Sardinien inte kan omfattas av något av de

undantag som anges i artikel 87 i EG-fördraget. Undantagen enligt artikel 87.2 är inte tillämpliga eftersom stödet inte har en social karaktär, det är inte avsett att avhjälpa skador orsakade av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser och det har inte beviljats för att kompensera för ekonomiska nackdelar orsakade av Tysklands uppdelning. Inte heller kan undantagen enligt artikel 87.3 b och d tillämpas, eftersom åtgärden inte är avsedd att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi eller främja kultur och bevara kulturarvet. Vad gäller undantaget enligt artikel 87.3 a visar analysen i skäl 220 till 240 ovan att tariffen inte kan godkännas som stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning. Vad gäller artikel 87.3 c visar analysen att tariffen, även om den kopplas till ett virtuellt kraftverk, inte kan anses vara förenlig på grundval av detta undantag (se särskilt skäl 216, 217, 241 till 245 och 253 till 259).

- (261) Därför bör förlängningen av den förmånliga tariffen till förmån för Alcoa som införts genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005 och genom 2004 års dekret (i den mån samma åtgärd kan ha uppstått till följd av att det nämnda dekretet tillämpades under perioden mellan januari 2006 och juli 2007, se skäl 44) förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden.

6.6 Återkrav

- (262) Enligt artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 ska effektiv konkurrens återställas utan dröjsmål vid fall av olagligt stöd, utom om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten.

6.6.1 Berättigade förväntningar och andra allmänna principer i gemenskapslagstiftning som kan stå i vägen för återkrav

6.6.1.1 Berättigade förväntningar

- (263) Enligt etablerad rättspraxis gäller att när stöd har beviljats utan föregående anmälan enligt artikel 88.3 i EG-fördraget kan stödmottagaren inte ha berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt⁽¹²⁰⁾. Ett uppmärksamst företag ska inte ha några problem med att avgöra om anmälningsförfarandet har efterlevts och om stödet är lagenligt.

⁽¹²⁰⁾ Dom i mål 24/95, *Land Rheinland-Pfalz mot Alcan Deutschland GmbH*, REG 1997, s. I-591, punkterna 25, 30 och 31 och dom i förenade målen C-183/02 P och C-187/02, *Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) och Territorio Histórico de Álava - Diputación Foral de Álava mot kommissionen*, REG 2004, s. I-10609, punkt 45.

- (264) Det kan visserligen inte uteslutas att en mottagare av ett rättsstridigt stöd kan åberopa exceptionella omständigheter som medför att han har berättigade förväntningar på att stödet är lagenligt och av detta skäl kan motsätta sig att återbetala det ⁽¹²¹⁾. Å andra sidan, om en försiktig och välinformerad ekonomisk aktör kunde ha förutsett att en gemenskapsåtgärd kommer att vidtas som kan påverka hans intressen, kan han inte åberopa en sådan princip när denna åtgärd har vidtagits ⁽¹²²⁾.
- (265) Kommissionen har undersökt huruvida de undantagsomständigheter som Alcoa har hänvisat till och som är kopplade till Alumix-beslutet kan ha lett till att Alcoa har upprätthållit sådana berättigade förväntningar.
- (266) Domstolen har konsekvent ansett att berättigade förväntningar endast kan uppstå om mottagaren får ovillkorliga och samstämmiga försäkringar från gemenskapens institutioner av sådan karaktär att de ger upphov till en motiverad förväntan om att åtgärden inte utgör stöd eller är olaglig ⁽¹²³⁾.
- (267) Alcoa hävdar att även om den aktuella ordningen inte anses utgöra "befintligt stöd" kan Alcoa ändå hänvisa till berättigade förväntningar eftersom företaget har förlitat sig på Alumix-beslutets slutsats om att det inte förekom något stöd när företaget köpte upp Alumix, och att Alcoa därför beslöt att göra ytterligare investeringar i de två smältverken. Alcoa hänvisar också som prejudikat till kommissionens beslut om skattefri behandling av stål-företags utländska driftsställen ⁽¹²⁴⁾ (se skäl 97).
- (268) I det kommissionsbeslut rörande skattefri behandling som Frankrike beviljade stålbolag kunde bestämmelserna om befintligt stöd inte tillämpas direkt eftersom stöd till stålsektorn regleras av EKSG-fördraget, som inte innehåller begreppet befintligt stöd. Kommissionen godtog mottagarnas berättigade förväntningar genom att i analogi med ovanstående tillämpa relevanta bestämmelser i EG-fördraget och ställde därför inte krav på att stödet skulle återbetalas. Kärnan i fallet var dock densamma som i
- fråga om Belgian Coordination Centres i och med att kommissionen hade ändrat sin bedömning av en åtgärd som tidigare inte hade ansetts utgöra stöd trots att åtgärden inte hade ändrats av medlemsstaten. Resonemanget i skäl 210 innebär att kommissionen måste förkasta påståendet om att det anförda beslutet kan användas som grund för att godta berättigade förväntningar för Alcoas del.
- (269) Vad gäller den relevans som Alcoa har åberopat i fråga om Alumix-beslutet bör det påpekas att enligt det beslutet kunde mottagaren ha en berättigad förväntning om att det tariffsystem som bedöms i beslutet inte utgjorde stöd före den 31 december 2005.
- (270) Det går dock inte att från Alumix-beslutet härleda några berättigade förväntningar när det gäller den tidsmässiga förlängningen av tariffen enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005. Därför kunde Alcoa inte upprätthålla några berättigade förväntningar om att 2005 års åtgärd, som förlängde tariffen till 2010, på samma sätt och automatiskt skulle anses inte utgöra stöd. Inför en åtgärd som hade a) varit föremål för betydande ändringar och b) hade förlängts tidsmässigt, borde en försiktig mottagare ha kontrollerat att stödet var lagenligt.
- (271) Det faktum att Alumix-beslutet inte kan ge upphov till berättigade förväntningar bekräftas uttryckligen i punkt 109 i rättsens utslag.
- (272) Det faktum att Alcoa hade gjort investeringar i sina italienska anläggningar kan inte användas som grund för berättigade förväntningar om att den ändrade och förlängda tariffordningen är laglig, eftersom den ursprungliga Alcoa-tariffen helt tydligt beviljades för högst tio år och Alcoa planerade sina egna investeringar utifrån den grunden och inte utifrån antagandet om att tariffen har obegränsad giltighet.
- (273) Mot bakgrund av det ovan anförda har kommissionen slutit sig till att det inte finns några undantagsomständigheter som kan ha föranlett Alcoa att ha berättigade förväntningar rörande den ifrågasatta åtgärdens lagenlighet.
- (274) I fråga om anläggningen på Sardinien har kommissionen också övervägt om 2007 års skrivelse och utvecklingen till följd av den kan utgöra en källa till berättigade förväntningar från Alcoas sida.
- ⁽¹²¹⁾ Domstolens dom i mål C-5/89, *Förbundsrepubliken Tyskland mot kommissionen*, REG 1990, s. I-3437, punkt 16.
- ⁽¹²²⁾ Se domarna i mål C-78/77, *Lührs*, REG 1978, s. I-169, punkt 6, mål C-265/85, *Van den Bergh en Jurgens mot kommissionen*, REG 1987, s. I-1155, punkt 44 och mål T-489/93, *Unifruit Hellas mot kommissionen*, REG 1994, s. II-1201, punkt 51.
- ⁽¹²³⁾ Se domarna i mål C-265/85, *Van den Bergh en Jurgens mot kommissionen*, REG 1987, s. I-1155, punkt 44, mål C-152/88, *Sofrimport mot kommissionen*, REG 1990, s. I-2477, punkt 26, mål T-290/97, *Mehibas Dordtselaan mot kommissionen*, REG 2000, s. II-15, punkt 59 och mål T-223/00, *Kyowa Hakko Kogyo mot kommissionen*, REG 2003, s. II-2553, punkt 51.
- ⁽¹²⁴⁾ Se fotnot 51.

(275) Här bör noteras att kommissionen i 2007 års skrivelse inte lämnade några exakta och ovillkorliga försäkringar om det virtuella kraftverkets värde när det gäller att dra slutsatser om stödets förenlighet. I skrivelsen från kommissionens avdelning konstaterades endast att den europeiska kommissionsledamoten för konkurrens kommer att vara villig att lämna ett förslag till kommissionen om en gradvis och kort avvecklingsperiod för eltarifferna på Sardinien. Denna formulering betyder att ett positivt utslag i alla händelser skulle förutsätta att utkastet till beslut godkänns av hela kommissionen. Med tanke på skrivelsens status (skrivelse från kommissionens avdelningar) och innehåll (en villkorad intygning) kan 2007 års skrivelse därför inte ge upphov till berättigade förväntningar av det slag som domstolen godtar.

6.6.1.2 Andra allmänna principer i gemenskapslagstiftningen

(276) Varken Italien eller Alcoa har lämnat några argument i detta hänseende. Kommissionen har dock undersökt om det finns andra allmänna principer i gemenskapslagstiftningen som förhindrar att hela eller delar av beloppet kan återkrävas.

(277) För anläggningen i Venetien bör det noteras att återkrav inte strider mot någon allmän princip i gemenskapslagstiftningen och att kommissionen i sitt beslut att inleda ett förfarande uttryckte allvarliga tvivel rörande förenligheten hos stödet till Venetien-anläggningen, och inget i förfarandets efterföljande förlopp kan ha ändrat den bild som gavs till Alcoa genom beslutet att inleda granskningsförfarandet.

(278) För anläggningen på Sardinien har kommissionen undersökt situationen som följde på 2007 års skrivelse och dess senare utveckling. Såsom framgår i skäl 275 innehöll skrivelsen från kommissionens avdelningar inga exakta och ovillkorliga försäkringar om det virtuella kraftverkets betydelse för bedömningen av stödets förenlighet, utan endast en antydning om att om Italien reagerar snabbt på förslaget skulle kommissionsledamoten för konkurrens lämna in ett förslag om en kort avvecklingsperiod för tariffen till kommissionen för godkännande. I de efterföljande faserna av förfarandet lades tanken om ett virtuellt kraftverk åt sidan till dess att Italien beslöt att genomföra det.

(279) Trots förslaget och i enlighet med förklaringen i skäl 253 till 259 ovan slöt kommissionen sig till att det virtuella kraftverket inte kunde utgöra någon grund för att slå fast att stödet är förenligt, av skäl som hör samman med omständigheterna kring åtgärden och det virtuella kraftverkets allmänna karaktär, skäl som inte härrörde från

kommissionens diskussioner med Italien. Det är dock motiverat att överväga huruvida de utdragna diskussionerna om det virtuella kraftverket kan bidra till en ståndpunkt om att en oförenlig olaglig stödåtgärd inte alltid behöver leda till full återbetalning av stödet.

(280) Oavsett det faktum att undersökningarna i sig inte pågick oskäligt länge (tre år) konstaterar kommissionen att undersökningen i det aktuella ärendet förlängdes på grund av diskussionerna om att införa ett virtuellt kraftverk.

(281) Trots att det till stor del berodde på Italiens sena svar på förslaget att diskussionerna blev så utdragna konstaterar kommissionen att de utdragna diskussionerna om det virtuella kraftverket inte befrämjade principen om god förvaltningssed och att de påverkade mottagarens agerande under undersökningens fortsatta förlopp. Möjligheten att det virtuella kraftverket eventuellt skulle trygga ett gynnsamt utslag – en möjlighet som togs upp av kommissionen och som inte förmedlades i tillräckligt god tid – kan ha påverkat Alcoas uppfattning om risken för återkrav av stödet till anläggningen på Sardinien efter att förfarandet inletts, och detta kan i sin tur ha påverkat företags affärsstrategi i fråga om investeringar och placeringen av verksamheten. Om 2007 års skrivelse inte hade sänts, hade Alcoa kanske beslutat att inte fortsätta med verksamheten på Sardinien och då skulle det återkrävda beloppet ha varit lägre.

(282) Mot bakgrund av de ovan anförda omständigheterna anser kommissionen att det är lämpligt att inte kräva återbetalning av stödet till anläggningen på Sardinien för perioden från skrivelsens datum, den 19 januari 2007, fram till datum för detta beslut.

6.6.2 Beräkning av belopp som ska återkrävas

(283) Avslutningsvis konstateras att alla belopp som utgör oförenligt stöd och som mottagits av Alcoa enligt artikel 11.11 i lag nr 80/2005 från och med den 1 januari 2006 måste återkrävas, med ränta, i enlighet med kapitel V i kommissionens förordning nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽¹²⁵⁾.

(284) Syftet med återkravet är att återställa mottagarens konkurrensställning till den som rådde innan det oförenliga stödet beviljades. För att beräkna de belopp som ska återkrävas är det därför nödvändigt att fastställa det marknadspris som Alcoa skulle ha betalat på marknaden för sin elförsörjning om tariffen inte hade förlängts.

⁽¹²⁵⁾ EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

(285) Som framgår av skäl 157 slöt Alcoa ett bilateralt avtal med Enel för ett nominellt pris som ungefär motsvarade Enels normala högspänningstarriff. Kommissionen anser att detta är det pris som Alcoa skulle ha betalat för sin el om tariffen inte hade beviljats. Kommissionen anser därför att det belopp som ska återkrävas motsvarar skillnaden mellan avtalspriset och det förmånliga priset. Detta belopp är lika stort som det kompensationsbidrag som Alcoa erhöll under den berörda perioden⁽¹²⁶⁾. Kommissionen föreskrev samma beräkningsmetod i ärendet Terni⁽¹²⁷⁾, som är direkt jämförbart med det aktuella ärendet.

(286) För fullständighetens skull har kommissionen undersökt – och förkastat – argumentet att om Alcoa inte hade mottagit statligt stöd skulle företaget ha förhandlat fram ett bättre pris med elleverantören och att återkravet därför borde grunda sig på en annan och sannolikt mera realistisk måttstock.

(287) Kommissionen stöder för det första och av princip inte tanken att man konstruerar en teoretisk måttstock när det finns en konkret och lämplig sådan. I fallet Unicredito⁽¹²⁸⁾ förkastade domstolen en liknande hypotetisk metod och slog fast att "en återgång till den situation som tidigare rådde [...] innebär inte att man återskapar en annan situation med hänsyn till hypotetiska element, såsom det, eller ofta de, val som de berörda aktörerna kunde ha gjort".

(288) Efter att kommissionen 2004 och 2006 inledde ett formellt granskningsförfarande avseende tariffen och Alcoa avkrävdes moderbolagsgaranti för att täcka återkravsrisken, hade bolaget således ett klart incitament för att förhandla fram bästa möjliga leveransvillkor med Enel. Det finns därför inget som tyder på att det avtalsenliga priset som fritt förhandlats fram mellan Alcoa och Enel inte skulle vara representativt för det marknadspris som Alcoa skulle ha betalat utan stödet.

7. SLUTSATS

(289) Kommissionen anser att Italien olagligen och i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget har genomfört artikel 1 i premiärministerdekret av den 6 februari 2004 och artikel 11.11 i lagdekret nr 35/05, som omvandlats till lag nr 80/2005 om förlängning av den förmånliga eltariff som tillämpas på Alcoa. Kommissionen anser att åtgärden, som utgör ett rent driftsstöd, inte omfattas av något av undantagen från det allmänna förbudet mot statligt stöd enligt EG-fördraget och att den därför är oförenlig med den gemensamma marknaden. De delar av stödet

som ännu inte har betalats ut får därför inte genomföras och stöd som redan har betalats ut bör återkrävas. Det belopp som ska återkrävas motsvarar summan av alla bidragskomponenter som kompensationsfonden har betalat till Alcoa. För anläggningen i Venetien gäller återkravet perioden från den 1 januari 2006 till den dag då detta beslut antas. För anläggningen på Sardinien gäller återkravet perioden före 2007 års skrivelse, det vill säga från den 1 januari 2006 till den 18 juni 2007.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Italien olagligen har genomfört till förmån för Alcoa Trasformazioni från den 1 januari 2006 med stöd av artikel 1 i premiärministerdekret av den 6 februari 2004 och artikel 11.11 i lag nr 80/2005 i strid med artikel 88.3 i fördraget är oförenligt med den gemensamma marknaden. Stödbeloppet ska beräknas enligt den metod som beskrivs i skäl 285 i detta beslut.

Artikel 2

1. Italien ska återkräva från mottagarna det stöd som avses i artikel 1. För anläggningen i Venetien gäller återkravet perioden från den 1 januari 2006 till den dag då detta beslut antas. För anläggningen på Sardinien gäller återkravet perioden från den 1 januari 2006 till den 18 juni 2007.

2. Det stöd som ska återkrävas ska innefatta ränta från den dag då stödet ställdes till stödmottagarens förfogande till den dag det har återbetalats.

3. Räntan ska beräknas som sammansatt ränta enligt kapitel V i förordning (EG) nr 794/2004 och kommissionens förordning (EG) nr 271/2008⁽¹²⁹⁾ om ändring av förordning (EG) nr 794/2004.

4. Italien ska upphöra med alla framtida utbetalningar av det stöd som avses i artikel 1, med verkan från den dag då detta beslut antas.

Artikel 3

1. Det stöd som avses i artikel 1 ska ske omedelbart och effektivt återkrävas.

2. Italien ska se till att detta beslut genomförs inom fyra månader från dagen för delgivningen av beslutet.

⁽¹²⁶⁾ Kommissionen har inte tillgång till de uppgifter som behövs för en exakt beräkning av beloppet.

⁽¹²⁷⁾ Se fotnot 9. Tariffen i ärendet Terni, som också förlängdes genom artikel 11.11 i lag nr 80/2005, beräknades, finansierades och utbetalades väsentligen på samma sätt som för Alcoa (om än med ett avvikande slutpris för mottagarna).

⁽¹²⁸⁾ Domstolens dom i mål C-148/04, *Unicredito Italiano SpA mot Agenzia delle Entrate*, REG 2005, s. I-11137.

⁽¹²⁹⁾ EUT L 82, 25.3.2008, s. 1.

Artikel 4

1. Italien ska inom två månader från delgivningen av detta beslut förse kommissionen med följande upplysningar:

- a) Det totala belopp (kapital och ränta) som ska återkrävas från stödmottagaren.
- b) En detaljerad beskrivning av de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att följa beslutet.
- c) Dokument som visar att stödmottagaren har anmodats att betala tillbaka stödet.

2. Italien ska hålla kommissionen underrättad om hur de nationella åtgärder framskrider som har vidtagits för genomförandet av detta beslut fram till att återbetalningen av det

stöd som avses i artikel 1 har slutförts. Italien ska på kommissionens begäran omgående lämna uppgifter om de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att följa detta beslut. Italien ska också lämna detaljerad information om de stödbelopp och motsvarande ränta som redan har återkrävts från stödmottagaren.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 19 november 2009.

På kommissionens vägnar

Neelie KROES

Ledamot av kommissionen
